

Provinciale Staten

Clustercode FIN

Ons kenmerk DOC-00835434

Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -

Maastricht 21 oktober 2025

Verzonden 22 oktober 2025

Onderwerp

Schriftelijke vragenronde Programmabegroting 2026

Geachte Staten,

Bij het aanbieden van de Programmabegroting 2026 bent u uitgenodigd voor het indienen van schriftelijke vragen via Pepperflow. De fracties van BBB, CDA, D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en VVD hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt.

In de bijlage bij deze brief treft u in het kader van de PS-behandeling op 31 oktober aanstaande de antwoorden op de schriftelijke vragen aan. De antwoorden zijn voor uw Statenleden ook digitaal terug te vinden in de Programmabegroting 2026 via <https://limburg.begrotingsapp.nl/>.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord																																								
1	20-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	BBV indicator 4 en 5	<p>Wat is de waarde van deze indicatoren (4R_1a en 4R_1b) als er tekortkomingen in de definiëring zitten?</p> <p>Is er een specificatie beschikbaar van de in de BBV indicator 5 (R_3a) genoemde 195613 ha gesubsidieerd beheer?</p>	<p>1. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording heeft de provincie, net als andere provincies, de verplichting om jaarlijks te rapporteren over de voortgang van deze indicatoren. De datareeks conform het BBV verschilt van de dataset van de Ontwikkelopgave (Ontwikkelopgave (D_1ac en D_1ad)). Beide datasets kennen een eigen oorsprong en daarmee verschillende definities. Ze hebben elk een eigen waarde (meerjarige reeks ivm verantwoording en beleidsmatig ivm afspraken Ontwikkelopgave uit Natuurpact).</p> <p>De datareeksen verschillen op drie punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deze BBV-indicator start met het optellen van gegevens vanaf 2011 (en niet zoals de ontwikkelopgave vanaf 2014) zodat de hier gepresenteerde cijfers niet indiceren ten aanzien van de ontwikkelopgave uit het Natuurpact. - Deze BBV-indicator is niet gecorrigeerd voor het achteraf gezien administratief verkeerd inboeken van een aantal in de loop van voorgaande jaren gerealiseerde projecten. Deze correctie zit wel in de indicatoren D_1ac en D_1ad. - De gegevens van de BBV-indicator worden een jaar later gepubliceerd dan de gegevens van indicator D_1ac en D_1ad <p>2. Ja, via het kaartmateriaal in het Natuurbeheerplan is dit beschikbaar. Overigens schommelt dit getal rond de 33.000 hectare zoals te zien is in de grafiek.</p>																																								
2	20-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	1.3. water KRW oordeel	<p>In het KRW oordeel staat een maatstaf temperatuur.</p> <p>Hoeveel waterlichamen voldoen niet aan de gewenste temperatuur en hoe komt dat?</p> <p>Wat kan of moet de provincie of beheerder van dat water doen om de temperatuur wel te laten voldoen?</p> <p>Is aan te geven welke specifieke verontreinigende stoffen aanwezig zijn in de waterlichamen en hoe groot de overschrijding (per stof?) is?</p>	<p>De huidige toestand (2025) betreffende de verschillende KRW-parameters, waaronder de temperatuur van het oppervlaktewater, is per waterlichaam te vinden op KRW-factsheets Het Waterkwaliteitsportaal en geaggregeerd weergegeven op Het Waterkwaliteitsportaal dataviewer. In onderstaande figuur is de mate van doelbereik in de Limburgse regionale oppervlaktewateren (beken) weergegeven.</p> <p>De temperatuur in regionale oppervlaktewateren wordt bepaald door het weer. Hogere luchttemperaturen en meer zonuren leiden vanzelfsprekend tot hogere watertemperaturen. Ook periodes van droogte, waardoor de afvoer van beken afneemt, zorgen voor hogere watertemperaturen. Het is voor provincie of waterschap niet mogelijk om hiertegen maatregelen te nemen.</p> <p>Ook data betreffende specifiek verontreinigende stoffen is te vinden op KRW-factsheets Het Waterkwaliteitsportaal en Het Waterkwaliteitsportaal dataviewer. In onderstaande figuur is de mate van doelbereik in de Limburgse regionale oppervlaktewateren (beken) geaggregeerd weergegeven.</p> <p>Voor bedoelde stoffen zijn nationaal in het Besluit kwaliteit leefomgeving normen gesteld, aanvullend op de in de KRW genormeerde stoffen. Voor bedoelde stoffen, die voor een belangrijk deel gewasbeschermingsmiddelen betreffen, berust, zoals in het Beleidskader perspectief voor het landelijk gebied is aangegeven, de verantwoordelijkheid primair bij het rijk. Zoals in het antwoord op vraag 96 is toegelicht zullen wij bezien welke aanvullende regionale aanpak van gewasbeschermingsmiddelen aangewezen is.</p>																																								
				<p>Toestandsbeoordeling oppervlaktewater voor Temperatuur (Celsius)</p> <p>Oppervlaktewater > Temperatuur (Celsius) > Waterschap Limburg</p>		<table border="1"> <tbody> <tr><td>Maasduinen</td><td>3.255,30</td></tr> <tr><td>Weerter- en Budelerbergen & Ringselven</td><td>1.088,20</td></tr> <tr><td>Roerdal</td><td>976,60</td></tr> <tr><td>Kunderberg</td><td>692,20</td></tr> <tr><td>Zeldersche Driessen</td><td>686,39</td></tr> <tr><td>Deurnsche Peel & Mariapeel</td><td>215,50</td></tr> <tr><td>Sarsven en de Banen</td><td>116,50</td></tr> <tr><td>Groote Peel</td><td>118,30</td></tr> <tr><td>Meinweg</td><td>25,43</td></tr> <tr><td>Savelsbos</td><td>21,44</td></tr> <tr><td>Geleenbeekdal</td><td>8,63</td></tr> <tr><td>Noorbeemden & Hoogbos</td><td>7,82</td></tr> <tr><td>Leudal</td><td>6,67</td></tr> <tr><td>Boschhuizerbergen</td><td>6,42</td></tr> <tr><td>Swalmdal</td><td>5,03</td></tr> <tr><td>Strabrechtse Heide & Beuven</td><td>3,73</td></tr> <tr><td>Sint Jansberg</td><td>3,26</td></tr> <tr><td>Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux</td><td>2,56</td></tr> <tr><td>Oeffeiter Meent</td><td>2,57</td></tr> <tr><td>Bemelerberg & Schiepersberg</td><td>2,08</td></tr> </tbody> </table>		Maasduinen	3.255,30	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	1.088,20	Roerdal	976,60	Kunderberg	692,20	Zeldersche Driessen	686,39	Deurnsche Peel & Mariapeel	215,50	Sarsven en de Banen	116,50	Groote Peel	118,30	Meinweg	25,43	Savelsbos	21,44	Geleenbeekdal	8,63	Noorbeemden & Hoogbos	7,82	Leudal	6,67	Boschhuizerbergen	6,42	Swalmdal	5,03	Strabrechtse Heide & Beuven	3,73	Sint Jansberg	3,26	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	2,56	Oeffeiter Meent	2,57	Bemelerberg & Schiepersberg	2,08
Maasduinen	3.255,30																																														
Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	1.088,20																																														
Roerdal	976,60																																														
Kunderberg	692,20																																														
Zeldersche Driessen	686,39																																														
Deurnsche Peel & Mariapeel	215,50																																														
Sarsven en de Banen	116,50																																														
Groote Peel	118,30																																														
Meinweg	25,43																																														
Savelsbos	21,44																																														
Geleenbeekdal	8,63																																														
Noorbeemden & Hoogbos	7,82																																														
Leudal	6,67																																														
Boschhuizerbergen	6,42																																														
Swalmdal	5,03																																														
Strabrechtse Heide & Beuven	3,73																																														
Sint Jansberg	3,26																																														
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	2,56																																														
Oeffeiter Meent	2,57																																														
Bemelerberg & Schiepersberg	2,08																																														
				<p>Toestandsbeoordeling oppervlaktewater voor Specifieke verontreinigende stoffen</p> <p>Oppervlaktewater > Specifieke verontreinigende stoffen > Waterschap Limburg</p>																																											
3	20-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	perspectief landelijk gebied	<p>Bij de programma's staat een percentage uitgaven en een percentage inkomsten.</p> <p>Wat wordt hiermee aangegeven? In dit programma uitgaven 19% (van €121.788.000?)</p> <p>En 7% (van €45.480.000?)</p>	<p>Het betreft 19% uitgaven van de totale provinciale begroting 2026 van € 652.168.000 en dat is € 121.788.000</p> <p>En 7% inkomsten van de totale provinciale begroting 2026 van € 691.034.000 en dat is € 45.480.000</p> <p>Zie hiervoor de begrotingsapp, op de home page, de cirkeldiagrammen bij inkomsten en uitgaven.</p> <p>Door met de muis over de rand van de cirkel te gaan zie je het percentage per begrotingsprogramma.</p>																																								

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
4	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 2. § Weerstandvermogen en risicobeheersing - Beleid inzake weerstandcapaciteit en risico's	weerstandcapaciteit en risico's	<p>Wat zijn de laatste 2 verbeteringen binnen de administratieve organisatie?</p> <p>Wat zijn de laatste 2 verbeteringen binnen de interne controle?</p>	<p>AO:</p> <ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf bedrijfsvoering van de Programmabegroting 2026 is vermeld dat wij zijn gestart met de implementatie van ons nieuwe informatiesysteem AFAS. In dit proces zijn en worden de huidige financiële processen beschreven en wordt samen met de leverancier gekoerst op invoering van best practices om zo veel mogelijk verbeteringen te kunnen doorvoeren Op dit moment wordt het interne proces rond de SiSa-verantwoording geëvalueerd met als doel dit proces verder te professionaliseren en efficiënter te maken. Dit heeft onder andere geleid tot een uniforme werkwijze van interne rapportage die ten grondslag ligt aan de SiSa-bijlage. <p>Interne controle:</p> <ul style="list-style-type: none"> Met ingang van 2025 voert Cluster Concern een onafhankelijke review uit op declaraties van projectpartners binnen het Interreg V-programma, waarbij Cluster EMR als penvoerder optreedt. Dit moet de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de declaraties verder waarborgen. Vanaf boekjaar 2025 is gestart met het uniformeren van procesbeschrijvingen, gericht op een consistente uitvoering van de interne controles.
5	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 2. § Weerstandvermogen en risicobeheersing - Belangrijke risico's in de begrotingprogramma's	Belangrijke risico's in de begrotingprogramma's	<p>Wat zijn de totale risico's in euro's die onder dit kopje vermeld staan? (regionale economie, regionale bereikbaarheid en OV, ruimtelijke ontwikkeling, financiën en overhead, voor zover ze hier nog niet benoemd zijn)</p>	<p>1. Regionale Economie: € 4 mln incidenteel maximaal risico, waarvan € 2 mln incidenteel voor benodigd weerstandvermogen.</p> <p>3. Regionale Bereikbaarheid en OV: het risico ivm Maaslijn is vervallen. Ten tijden van schrijven van de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing was er nog geen inzicht over de mogelijkheid dat het Rijk niet zou meebetalen aan de financiële gevolgen van de vertraging van de Maaslijn. Dit betekent dat het risico op een (gedeeltelijk) uitblijvende rijksbijdrage ten aanzien van de opgelopen vertragingskosten niet kon worden verwerkt of gekwantificeerd in de risicoparagraaf.</p> <p>4. Ruimtelijke ordening: € 1,3 mln incidenteel maximaal risico, waarvan € 1,2 mln voor benodigd weerstandvermogen.</p> <p>8. Financiën en overhead: € 3 mln incidenteel maximaal risico waarvan € 1,5 mln incidenteel voor benodigd weerstandvermogen. € 30 mln structureel maximaal risico, waarvan € 28 mln structureel voor benodigd weerstandvermogen.</p>
6	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 2. § Weerstandvermogen en risicobeheersing - Netto schuldquote	Netto schuldquote	<p>De netto schuld quote loopt vanaf 2026 sterk op.</p> <p>Welke bedragen horen hierbij? En waarom loopt die zo snel op?</p>	<p>Bij de uitvoering van de programma's wordt deels geput uit het eigen vermogen. Hierdoor ontstaat de verwachting dat aanvullend vreemd vermogen moet worden aangetrokken, wat ook zichtbaar is in het verloop van de geprognosticeerde balans. Hier zien we een afname van de reserves en een toename van de vlottende schuld. Dit valt te zien in de balansinformatie.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
7	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 3. § Onderhoud kapitaalgoederen - Beheer en onderhoud van nieuwe of aangepaste structuur	Beheer en onderhoud van nieuwe of aangepaste structuur	<p>Wat is het aandeel in de kosten (procentueel en in euro's) ten gevolge van het natuur inclusief kader?</p> <p>Wat voor soort (aangepast?) onderhoud valt daar zoal onder?</p>	<p>Procentueel valt dit moeilijk te duiden per project. Afgesproken is in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen jaarlijks investeringsbedragen beschikbaar te stellen om bij onderhouds- en vervangingswerkzaamheden waar mogelijk aanleg van nieuwe mitigerende maatregelen tbv fauna mee te laten liften, het zogenaamde "werk met werk" maken. Denk hierbij aan de aanleg van dassentunnels, wildroosters, dassenrasters, vleermuisvriendelijke verlichting en dergelijke.</p> <p>Voor 2025 zijn de beschikbare middelen € 660.000,-- , 2026 € 142.600,-- en 2027 € 195.170,--. Er zijn nog geen middelen aangesproken, wel zijn er al voor komende projecten reserveringen gemaakt.</p> <p>Het betreft dus investeringsgeld en geen onderhoudsgelden (exploitatie). Nieuwe faunavoorzieningen worden in het te onderhouden areaal opgenomen. Correcties in onderhoudsgeleden worden eenmaal in de vier jaren in de Nota Infrastructurele kapitaalgoederen gecorrigeerd.</p>
8	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 4. § Financiering - Financiering integraal	rente kosten	<p>Bij de portefeuille opgenomen leningen staan vanaf 2028 geen rentekosten meer, zijn deze leningen inderdaad tegen 0% afgesloten?</p> <p>Wat is de resterende looptijd van deze leningen?</p>	<p>Dat klopt inderdaad. Vanaf 2028 staat uitsluitend een opgenomen lening (in 5 tranches) van de Europese Investeringsbank (EIB) in de boeken, ten behoeve van het reeds beëindigde project regeling Duurzaam Thuis. Iedere tranche had een nominale hoofdsom van € 10 mln. De 1e tranche, waarvan de looptijd in 2024 is verlopen, had een rente van 0,08%. De 2e t/m de 5e tranche hebben allen een renteverplichting van 0,00%. Er is bij elke tranche gekozen voor de langst mogelijke looptijd die nog 0,0% aangaf. De 2e tranche met een looptijd van 9 jaar loopt af in 2028. Ook de 5e tranche met een looptijd van 7 jaar loopt af in 2028. De 4e tranche met een looptijd van 8 jaar loopt af in 2029. En tot slot loopt de 3e tranche met een looptijd van 15 jaar nog door tot boekjaar 2035.</p>
9	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 4. § Financiering - Verantwoording wettelijke normen - Renterisiconorm	rente risico norm	<p>De tekst lijkt vreemd opgesteld. Rente risico speelt alleen als er (substantieel) geleend is.</p> <p>Is het niet zo dat je weldegelijk meer mag aflossen zolang er geen nieuwe leningen tegenover komen te staan die de renterisiconorm doen overschrijden?</p>	<p>De formeel juiste hantering van de renterisiconorm, en zoals bedoeld door de wetgever, is de norm dat tot maximaal een omvang van 20% van het begrotingstotaal in enig boekjaar aan opgenomen vaste geldleningen mag worden afgelost (ongeacht of herfinanciering nodig is). Dat houdt in dat de Provincie tot maximaal € 122,3 mln. aan vaste leningen in enig boekjaar mag aflossen. Gelet op het (nagenoeg) ontbreken van opgenomen geldleningen is deze norm voor Limburg zo goed als irrelevant. De renterisiconorm heeft meer betekenis bij (kleinere) gemeenten met een hoge schuldenlast om zodoende de herfinancieringsmomenten van deze schuld te spreiden. Desalniettemin is ook Limburg er middels de Wet fido aan gehouden om hierover in de paragraaf Financiering te rapporteren.</p>
10	22-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 6. § Verbonden partijen - Belangrijkste ontwikkelingen in het boekjaar	toename boekwaarde verbonden partijen	<p>De gerapporteerde groei van de boekwaarde van de verbonden partijen, betreft dit het provinciaal aandeel in die partijen? Zo ja, wat is de totale toename? Zo nee, wat is de toename van het provinciale deel?</p>	<p>De gerapporteerde boekwaarde is de waarde die de Provincie heeft opgenomen in de financiële administratie en betreft uitsluitend haar eigen pro rata belang in de verbonden partijen. Het (procentuele) belang van de Provincie kan bij elke verbonden partij verschillen. De waardering is gebaseerd op de historische kostprijs eventueel vermeerderd met agio stortingen die zijn afgesproken in het (verleden verstrekte) kredietbesluit (GS/PS) en verminderd met de afwaarderingen. De toename van de boekwaarde betreft derhalve de investeringen / agiostortingen in de verbonden partijen en betreft uitsluitend het deel van de Provincie.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
11	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	1.1.1 Natuur, biodiversiteit en fauna	<p>1.1.1 Natuur, biodiversiteit en fauna</p> <p>1.</p> <p>Hoe is het budget van € 0,3 mln voor de aanpak van invasieve exoten opgebouwd? Worden hiermee specifieke gebieden of soorten aangepakt?</p> <p>2.</p> <p>Wat zijn de verwachte prestaties van de 'bossenmakelaar' in 2026, en hoe wordt het succes van deze inzet gemeten?</p>	<p>1. Deze extra middelen zijn bedoeld om in te zetten voor wijdverspreide soorten die op de Unielijst van de EU exotenverordening staan. Deze middelen worden ingezet voor het continueren van lopende bestrijdingsprojecten m.b.t. de grote watervanavel in een aantal gebieden waar nu gebiedsgericht wordt samengewerkt om via bronaanpak verdere besmetting te voorkomen.</p> <p>Conform het Limburgse plan van aanpak Invasieve exoten zal de provincie in het kader van gebiedsgerichte samenwerking middelen beschikbaar stellen aan o.a. gemeenten voor de aanpak van wijdverspreide soorten die een risico vormen voor verspreiding naar natuurgebieden. Dit zal gebeuren op basis van maatwerk en is dus niet soort- of gebiedsspecifiek.</p> <p>Daarnaast zal een deel van de middelen ingezet worden op publieksvoorlichting, vroege signalering en preventie om de verdere verspreiding van invasieve soorten te voorkomen.</p> <p>2. De Limburgse bossenmakelaar start laatste kwartaal 2025 en ondersteunt Limburgse initiatieven; zij helpt grondeigenaren bij de realisatie van meer en beter bos; adviseert over planontwikkeling, uit te voeren onderzoeken, vergunningen en financieringsmogelijkheden; en zorgt voor kennisdeling. Het succes wordt gemeten op basis van de doelen van de Limburgse aanpak Bossen (o.a. meer bos en beter bos) door een eindejaarsrapportage 2026.</p>
12	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 2. Samen leven en bestaanszekerheid - 2.1. Sociale agenda	2.1.1 Sociale agenda en zorg	<p>2.1.1 Sociale agenda en zorg</p> <p>Wat zijn de structurele effecten die worden beoogd met de extra middelen voor de sociale agenda? Zijn deze ook meetbaar gemaakt?</p>	<p>We vinden het belangrijk te melden dat het hier niet gaat om extra middelen, maar om het vrijmaken van gelden binnen de (op grond van het coalitieakkoord) met uw Staten vastgestelde Programmareserve van € 27 mln. De inzet van deze financiële middelen en de manier waarop deze bijdraagt aan onze doelstellingen, zijn in lijn met de in het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid opgenomen doelenboom die door uw Staten is vastgesteld. Zo verwachten we in 2026 bijvoorbeeld geld te investeren in schuldenvrije wijken, Kansrijke Start en het actieplan vrijwilligers. Via het aan deze doelenboom gekoppelde indicatorenplan wordt de impact gemeten en gemonitord. Uw Staten worden hierover geïnformeerd middels de P&C Beleidsmonitor.</p>
13	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 2. Samen leven en bestaanszekerheid - 2.2. Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	2.2. Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	<p>Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen</p> <p>Op welke wijze wordt de impact van deze inzet op wijkniveau gemonitord en geëvalueerd?</p>	<p>De impact van de inzet op wijk-/ dorpsniveau wordt op meerdere niveaus gemonitord. Lokaal zijn de acht gebieden bezig met data-analyses op wijkniveau. Provinciaal hebben we binnen het programma Samen Leven en Bestaanszekerheid een aantal indicatoren vastgesteld in de beleidsmonitoring, waarover we periodiek rapporteren. Daarnaast zijn data & monitoring, evenals het delen van kennis over wat wel en niet werkt in de gebiedsgerichte aanpak, belangrijke onderdelen van het lerend netwerk. Zo werken we cyclisch en lerend aan het versterken van gemeenschappen in de 8 gebieden die voor heel Limburg bruikbaar zijn. We zullen uw Staten hier op termijn over informeren.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
14	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen	3.1 Vestigingsklimaat van morgen	<p>3.1 Vestigingsklimaat van morgen</p> <ol style="list-style-type: none"> Hoe wordt de effectiviteit van de strategische acquisitie en verankering van bedrijven in Limburg gemeten? Welke indicatoren worden ingezet om het succes van het vernieuwde congresbureau te evalueren? Hoe verhoudt de inzet op zakelijk toerisme zich tot het beleid op toerisme in Programma 5? Wat zijn de exacte prestatieafspraken met partners zoals TEFAF en Jumping Indoor Maastricht? In hoeverre is er een koppeling tussen het vestigingsklimaat en de economische campusontwikkeling? Is er sprake van structurele inzet op diplomatie en economische missies, en zo ja, hoe wordt deze geborgd? Op welke wijze worden mkb-bedrijven meegenomen in de planvorming voor acquisitie-activiteiten? 	<p>1. Doordat acquisitieactiviteiten via meerdere partijen lopen (o.a. LIOF, Brightlands campussen, Chemelot, gemeenten de Provincie) en resultaten niet eenvoudig aan één actor kunnen worden toegeschreven, is er op dit moment geen indicator die de effectiviteit van strategische acquisitie en verankering van bedrijven in Limburg kan meten. LIOF, als het eerste aanspreekpunt in Limburg voor de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), registreert wel het aantal buitenlandse vestigingen dat via hen wordt geacquireerd. Wanneer de Provincie bij specifieke acquisitiecasussen zelf een concrete rol vervult, worden Provinciale Staten - indien nodig en onder geheimhouding - hierover geïnformeerd.</p> <p>2. De vernieuwde aanpak focust op het werven van congressen die passen bij de inhoudelijke speerpunten van de Brightlands campussen. De volgende indicatoren zijn hiervoor opgenomen in het indicatorenplan van de P&C cyclus.</p> <p>D18b – aantal door MCB ingediende bidboeken voor de werving van (internationale congressen).</p> <p>D18c – totale economische waarde (bestedingswaarde van deelnemers) van de door MCB geworven congressen.</p> <p>R56a – aanwezigheid agenda Brightlands thema</p> <p>R56b – omschrijving inhoud agenda</p> <p>R56c – aantal geworven zakelijke events per campus.</p> <p>3. De inzet op zakelijk toerisme vormt een integraal onderdeel van het bredere beleid op toerisme in het beleidskader “Werken aan een toekomstbestendige economie”. Het uitgangspunt van het toeristisch beleid is om het toerisme in Limburg evenwichtig te ontwikkelen in balans met haar omgeving om toeristische druk te voorkomen.</p> <p>Dit betekent dat we ons richten op verschillende doelgroepen, zowel reguliere toeristische bezoekers als zakelijke gasten. Zakelijk toerisme draagt bij aan een goed functionerende toeristische sector vanwege de hoge bestedingen van zakelijke gasten en de brede spin-off die zakelijk toerisme genereert voor het MKB. Zakelijk toerisme draagt bovendien bij aan het Limburgse vestigingsklimaat, een betere spreiding van bezoekers over de week en verhoogt de bezettingsgraad van logies-accommodaties op doordeweekse dagen. Met het vernieuwde Limburgse congresbureau geven we invulling aan dit beleid.</p> <p>4. Zowel TEFAF als Jumping Indoor Maastricht leveren een aanzienlijke directe economische bijdrage aan de regio, onder andere via het aantal bezoekers en bestedingen in miljoenen euro's. Daarnaast versterken deze evenementen, vanwege hun hoogwaardige internationale uitstraling, de aantrekkelijkheid van Limburg als plek om te ondernemen, te werken en te recreëren. Het bevorderen van Limburg als regio met een aantrekkelijk en hoogwaardig vestigingsklimaat is een actielijn in het door Provinciale Staten vastgestelde beleidskader “Werken aan een toekomstbestendige economie”. Op deze manier ondersteunen de evenementen het economisch acquisitiebeleid van de provincie en dragen zij tevens bij aan de culturele uitstraling van de regio.</p> <p>5. Er is een wederkerige koppeling tussen deze twee. De Brightlands campussen zijn instrumenteel aan het versterken van de innovatiekracht van de regionale economie. Daarmee dragen ze bij aan het vestigingsklimaat van Limburg. Daarnaast is een concurrerend vestigingsklimaat nodig om de campussen tot ontwikkeling te brengen en talentvolle onderzoekers en ondernemers aan de regio te binden. Hierbij kan gedacht worden aan passende huisvesting, goede bereikbaarheid, dynamische arbeidsmarkt, uitstekende onderzoeksfaciliteiten, etc..</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
							<p>6. Diplomatie vormt een belangrijk instrument voor gerichte lobbyactiviteiten van bestuurders en Public Affairs-ambtenaren, onder andere in Brussel en Den Haag, op basis van de Limburgse lobbyagenda's. Daarnaast worden bezoeken van buitenlandse ambassadeurs en contacten met het honorair consulennetwerk ingezet om concrete samenwerkingsmogelijkheden te verkennen. LIOF organiseert namens de Provincie, in samenwerking met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), buitenlandse handelsmissies en deelname aan vakbeurzen binnen het Trade-programma. Voor acquisities uit het buitenland werkt LIOF tevens samen met het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA)-netwerk, dat is aangesloten bij het Nederlandse diplomatieke postennet.</p> <p>7. Om goed zicht te houden op wat er speelt in de Limburgse economie, blijft de Provincie in 2026 nauw contact onderhouden met het Limburgse MKB. Dit gebeurt via werkbezoeken, kwartaaloverleggen met branche- en uitvoeringsorganisaties (zoals MKB-Limburg, LWV, Chemelot en LIOF) en via de organisatie van bijeenkomsten, waaronder een MKB-event met aandacht voor de Sprintsubsidie. Deze inzichten worden meegenomen in planvorming van acquisitieactiviteiten.</p>
15	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	<p>Wat zijn de criteria om innovatieprojecten te selecteren binnen deze productgroep?</p> <p>Hoe is de verdeling van middelen over de actielijnen "innovatief bedrijfsleven", "ecosystemen" en "majeure projecten"?</p> <p>Hoe wordt geborgd dat Europese cofinancieringsmiddelen daadwerkelijk worden verzilverd?</p> <p>In hoeverre is de koppeling tussen de innovatieagenda en maatschappelijke transitie concreet gemaakt?</p> <p>Is er sprake van overlap of afstemming met de agenda LimburgToekomstbestendig?</p> <p>Wat zijn de leerervaringen van eerder uitgevoerde Interreg-projecten zoals Digital DeConstruction?</p>	<p><u>1. Wat zijn de criteria om innovatieprojecten te selecteren binnen deze productgroep?</u></p> <p>De beoordelingscriteria voor innovatieprojecten verschillen per regeling, maar omvatten onder andere de doelstellingen (ook in relatie tot provinciale doelstellingen en de bijdrage aan de transitie), de voorgestelde activiteiten, het financiële projectbeeld, partnerschappen, eventuele grensoverschrijdende meerwaarde, de haalbaarheid en de mate van prioritering.</p> <p><u>2. Hoe is de verdeling van middelen over de actielijnen "innovatief bedrijfsleven", "ecosystemen" en "majeure projecten"?</u></p> <p>De beschikbare middelen zijn nagenoeg volledig benut binnen deze drie actielijnen.</p> <p><u>3. Hoe wordt geborgd dat Europese cofinancieringsmiddelen daadwerkelijk worden verzilverd?</u></p> <p>Om te borgen dat de voor de Provincie Limburg gereserveerde Europese cofinancieringsmiddelen daadwerkelijk worden benut (ofwel: 'verzilverd') worden/zijn de volgende acties uitgevoerd:</p> <p>Selectie van kansrijke fundingdossiers: Zoals uiteengezet in de GS-nota van 25 juni 2024, worden alleen die projecten geselecteerd die aantoonbaar aansluiten bij de voorwaarden en doelstellingen van de relevante Europese programma's (zoals Interreg, OPZuid en JTF), en waar voldoende kans wordt gezien op toekenning. Hierdoor wordt de kans op succesvolle indiening en toewijzing van middelen vergroot.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
							<p>Interne coördinatie en ondersteuning: Binnen de Provincie Limburg vindt strakke afstemming plaats tussen beleidsafdelingen, het team funding en specialisten op het gebied van Europese programma's. Hiervoor worden onder andere 'fundingtafels', workshops en gericht projectmanagement ingezet. Dit zorgt ervoor dat projectvoorstellen voldoen aan de eisen van de Europese subsidieverstrekters.</p> <p>Gebruik van procesmiddelen: De inzet van procesmiddelen (€1,5 miljoen) stelt projectinitiatoren in staat om projectideeën professioneel en volledig uit te werken tot een kwalitatief hoogwaardige subsidieaanvraag. Hiermee wordt de kans dat aanvragen daadwerkelijk worden gehonoreerd aanzienlijk vergroot.</p> <p>Monitoring en rapportage: Het aandeel van Europese subsidiemiddelen wat in Limburg belandt en het daadwerkelijke gebruik van cofinancieringsmiddelen worden actief gemonitord. De Provinciale Staten worden op een later moment (Q4 2025 / Q1 2026) geïnformeerd omtrent de voortgang van de monitoringsrapportage.</p> <p>Begeleiding van projectpartners: Limburgse projectpartners worden actief begeleid en gefaciliteerd in het aanvraagproces. Indien nodig kunnen cofinancieringsmiddelen worden ingezet om financiële tekorten binnen deze projecten op te vangen, mits voldaan wordt aan de (Europese en provinciale) criteria.</p> <p>4. In hoeverre is de koppeling tussen de innovatieagenda en maatschappelijke transitie concreet gemaakt?</p> <p>Innovatieprojecten worden onder andere beoordeeld op hun bijdrage aan maatschappelijke transitie, waardoor innovatie direct wordt ingezet ter ondersteuning van concrete transitie in Limburg.</p> <p>5. Is er sprake van overlap of afstemming met de agenda LimburgToekomstbestendig?</p> <p>Een deel van het innovatiebeleid heeft vorm gekregen binnen het programma LimburgToekomstbestendig. Het programma bevindt zich in de afrondende fase en de beschikbare middelen zijn uitgeput.</p> <p>6. Wat zijn de leerervaringen van eerder uitgevoerde Interreg-projecten zoals Digital DeConstruction?</p> <p>Het Interreg NWE-programma biedt Limburg toegang tot middelen, kennis en netwerken om regionale (en grensoverschrijdende) uitdagingen aan te pakken. Het faciliteert economische, maatschappelijke en duurzame ontwikkelingen die inspelen op de specifieke positie en ambities van Limburg binnen Europa. Het doel van Digital Deconstruction (DDC) (2019-2023) was het ontwikkelen van een innovatief digitaal beslissingsondersteunend systeem, waarin verschillende digitale tools (3D-scanning, Building Information Modelling, een digitale materialen- en gebouwendatabase, blockchain-technologie) worden geïntegreerd die helpen bij het definiëren van de meest duurzame en economische deconstructie- en hergebruikstrategie voor gebouwen.</p> <p>De belangrijkste output is een geïntegreerd DDC-systeem op TRL7, dat toegankelijk moet worden gemaakt voor bedrijven in de ICT- en engineering-, bouw- en vastgoedsector als een open-source softwarepakket voor verdere ontwikkeling en integratie met marktrijpe producten en diensten. De resultaten dienen als basis voor de ontwikkeling van digitale database Circulair Bouwen (CCD) om vraag en aanbod van circulaire bouwmaterialen in de Euregio bij elkaar te brengen</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
16	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt	3.3. Een gezonde arbeidsmarkt	<p>3.3. Een gezonde arbeidsmarkt</p> <p>Wat is de stand van zaken rond de uitvoeringsagenda Onderwijs en Arbeidsmarkt 2024-2027?</p> <p>Op welke manier wordt een Leven Lang Ontwikkelen-infrastructuur in Limburg concreet vormgegeven?</p> <p>Zijn er specifieke doelen voor aansluiting van het onderwijs op de energie-, zorg- en maaktransitie?</p> <p>Welke rol speelt de provincie in het vormgeven van de regionale arbeidsmarktregio's?</p> <p>Wordt de programmatische inzet op arbeidsmarkt afgestemd met landelijke Human Capital Agenda's?</p>	<p><u>Uitvoeringsagenda Onderwijs en Arbeidsmarkt</u> Het provinciale arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid is uitgewerkt in het beleidskader Werken aan een Toekomstbestendige Economie. Een geïntensiverde, langjarige aanpak voor de arbeidsmarkt is uitgewerkt in het Talent Charter 2035</p> <p><u>LLO-Infrastructuur</u> Op dit moment wordt hier invulling aan gegeven door middel van de coöperatie Leren en Ontwikkelen van het Limburgse beroepsonderwijs en bedrijfsleven. Verder zijn de (Limburgse) arbeidsmarktregio's in transitie naar de hervormde arbeidsmarktinfrastructuur, waar het vormen van een regionaal Werkcentrum een belangrijk resultaat van is. De bestaande infrastructuur van de coöperatie Leren Ontwikkelen wordt geëvalueerd, mede in het licht van deze hervorming.</p> <p><u>Aansluiting onderwijs transities</u> In het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie' wordt ingezet op een meer toekomstbestendig onderwijslandschap dat de transities ondersteunt en goed aansluit op de behoeften in de regio. Meer concreet zetten we in op: - Het stimuleren van een betere aansluiting en samenwerking van het onderwijs op majeure provinciale ontwikkelingen - Opvolging aan de vakmanschapsagenda MBO 2030 waarin we de koppeling maken met maatschappelijke opgaven - Voortbouwen en opschalen bestaande publiek-private samenwerkingen in Limburg.</p> <p><u>Arbeidsmarktregio's</u> De provincie heeft geen rol in het vormgeven van de regionale arbeidsmarktregio's</p> <p><u>Human Capital Agenda's</u> Ja, waar relevant wordt er afgestemd met landelijke (HCA) agenda's.</p>
17	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	3.5 Gezonde toekomst voor land- en tuinbouw	<p>3.5 Gezonde toekomst voor land- en tuinbouw</p> <p>Hoe wordt de regeling voor verduurzaming en innovatie op het boerenland afgestemd op nationale NSP-regelingen?</p> <p>Wat zijn de beoogde resultaten van het werkprogramma Building Balance 2025–2028?</p> <p>Welke output wordt verwacht van de showcasebedrijven doelstelling?</p> <p>Op welke manier wordt geëvalueerd of de Blijversaanpak opschaalbaar is?</p> <p>Is er al een governance-structuur uitgewerkt voor het Regionaal Voedselsysteem Limburg?</p>	<p>Hoe wordt de regeling voor verduurzaming en innovatie op het boerenland afgestemd op nationale NSP-regelingen? De betreffende regeling is gebaseerd op de NSP regeling productieve investeringen. Dit omdat het animo zeer hoog was, maar het budget niet toereikend. We gaan wel de regelingen meer toespitsen op de behoefte en urgentie ten aanzien van de meest relevante thema's. Het wordt dus geen exacte kopie</p> <p>Wat zijn de beoogde resultaten van het werkprogramma Building Balance 2025–2028? Het opzetten van regionale ketens voor biobased bouwmaterialen (miscantus, hennep, vlas, stro) waarbij alle ketenschakels betrokken zijn (van land tot pand).</p> <p>Welke output wordt verwacht van de showcasebedrijven doelstelling? Ingezet wordt op het meten van (totale) bedrijfsemisies om hiermee ervaring te verkrijgen en vervolgens het opstellen van doelvoorschriftvergunningen</p> <p>Op welke manier wordt geëvalueerd of de Blijversaanpak opschaalbaar is? Conform de toezegging die is gedaan tijdens de informatieve behandeling van de blijversaanpak in de cie ESA van 29 augustus zal na afronding van de kwartiermakersfase PS geïnformeerd worden over de verdere opvolging. Beoogd is om eerst een proef-op-de-som fase uit te voeren (2026), waarbij ook meegenomen wordt i welke mate opschaling mogelijk is. Is er al een governance-structuur uitgewerkt voor het Regionaal Voedselsysteem Limburg? Ja, RVSL is een volledig zelfstandig werkende organisatie die bezig is met een slag te maken naar een robuuste organisatie en netwerk ten aanzien van de promotie en verkoop van streekproducten. Provincie Limburg heeft zich voor 3 jaren geëngageerd aan dit initiatief als strategisch partner.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
18	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 5. Leefbare steden en dorpen 5.1. Leefbare steden en dorpen	5.1.Plancapaciteitsmonitoring wonen Limburg	5.1.Plancapaciteitsmonitoring wonen Limburg Wat is de inhoudelijke onderbouwing van het structurele budget van € 350.000? Welke instrumenten of rapportages vallen hieronder?	Inrichting en implementatie van de Woningbouwmonitor/JUNO is in 2024/2025 betaald uit de SPUK Woondeals. Hiermee kon het traject van aanbesteding, implementatie en beheer voor de jaren 2025 t/m 2027 worden opgestart. Het bijdragen/meewerken aan een Publiek Private Monitor (PPM) staat nog in de startblokken, maar kan zonder financiële middelen niet worden opgepakt. Voor de toekomst moet er daarom een structurele financieringsoplossing komen. Er zijn nagenoeg geen (beleids)middelen voor wonen, terwijl hier op diverse fronten wel een structurele financieringsvraag ligt. Het betreft reguliere werkzaamheden, die continu extern weggezet worden. De totale financiële behoefte is naar verwachting gemiddeld € 100.000 per jaar, waarbij in 2027 eenmalig € 250.000 wordt gevraagd i.v.m. nieuwe aanbesteding Woningbouwmonitor/ JUNO. Deze jaarlijkse bedragen dienen wel geïndexeerd te worden. Totaal benodigde middelen t/m 2030: € 750.000. De middelen worden ingezet vanaf 2026 en voor onbepaalde tijd.
19	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 5. Leefbare steden en dorpen 5.1. Leefbare steden en dorpen	Wonen in Limburg	Wonen in Limburg Hoe verhoudt de provinciale wooninzet zich tot rijksmiddelen zoals de Woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds? Wordt cofinanciering ingezet?	Er wordt momenteel geen cofinanciering ingezet op Rijksregelingen, maar zetten de middelen/capaciteit in om meer kans te maken op het binnenhalen van Rijksmiddelen voor de realisatie van de Limburgse woningbouw. Dit doen we onder andere door de inhuur van externe bureaus met ervaring op het gebied van Rijksregelingen in te huren die gemeenten ondersteunen bij het aanspreken van deze Rijksregelingen. Daarnaast ondersteunen we gemeenten financieel met het verkrijgen van de benodigde capaciteit voor de uitvoering van projecten die o.a. voortkomen uit Rijksregelingen.
20	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 6. Cultuur en erfgoed voor iedereen - 6.1. Cultuur	6.1.Cultuur	6.1.Cultuur Wat is de verdeling van de structurele subsidies over de verschillende culturele instellingen? Is er spreiding over de provincie?	Voor 2026 zijn de volgende structurele subsidies aan instellingen aan de orde (maximumbedragen): 1. Huis voor de Kunsten Limburg (Roermond): € 2.238.917,00* 2. Hoes veur 't Limburgs (Roermond): € 83.952,00** 3. Stichting Klankkleur Limburg (Heerlen): € 544.069,00 (post 'muziekbonden' in de begroting) 4. Bonnefantenmuseum (Maastricht): € 6.426.388,00 5. Discovery Museum (Kerkrade): € 5.384.627,00 6. Limburgs Museum (Venlo): € 5.347.172,00 * Exclusief Steunpunt Archeologie & Monumentenzorg (163k uit budget erfgoed) ** Betreft budget erfgoed. Aan Hoes veur 't Limburgs komt tevens ten goede: ca. € 145.000,00 uit de begroting aan Huis voor de Kunsten en ca. € 530.000,00 uit de structurele middelen voor Limburgse taal (o.b.v. nadere besluitvorming en in lijn met het Uitvoeringsprogramma Limburgse taal 2025-2027) Bovenstaande instellingen hebben alle een functie en bereik in de gehele provincie Limburg.
21	24-9-2025	Statenlid BBB	Duncan Zeedzen	Programmabegroting 2026 - 6. Cultuur en erfgoed voor iedereen - 6.2. Erfgoed	6.2 Erfgoed, monumenten en archeologie	6.2 Erfgoed, monumenten en archeologie Wordt verwacht dat de subsidieregeling voor monumenten/restauraties in 2026 wordt overvraagd? Zo ja, is bijsturing voorzien?	Nee, het is niet de verwachting dat de restauratieregeling in 2026 overvraagd wordt. Op dit moment hebben wij sinds opening van de regeling in 2024 ruim € 1,8 miljoen verleend. Het subsidieplafond van € 15.640.717,00 is daarmee nog niet in zicht.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
22	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen	Aanspreekpunt bedrijfsleven	<p>3.1 vestigingsklimaat van morgen: "Om nieuwe bedrijven aan te trekken in Limburg is er vanuit de Provincie één centraal aanspreekpunt, die korte lijnen heeft met LIOF, de Brightlands campussen, gemeenten en het bedrijfsleven. Dit zorgt voor een meer gerichte en gecoördineerde aanpak. De aanpak is selectief, met oog voor maatschappelijke factoren, en richt zich op duurzame vestiging en bedrijven die bijdragen aan de duurzame economie van de toekomst." Vraag: Hoe zal dit aanspreekpunt concreet worden vormgegeven? Kan dit nader worden geduid? Welke resultaten dienen er concreet bereikt te worden in het aankomende begrotingsjaar (2026)?</p>	<p>De afstemming omtrent het acquisitieproces is vastgelegd in het convenant "Acquisitie in Limburg (2023-2025)". Het centrale aanspreekpunt van de Provincie stemt regelmatig af met onder andere LIOF, gemeenten, de Brightlands campussen, Chemelot, LWV en MKB-Limburg en zorgt voor een goede interne coördinatie. Daarnaast fungeert dit aanspreekpunt als contactpunt voor de Provincie als een geïnteresseerde onderneming direct in contact komt met de Provincie omdat men vestigingslocaties in Limburg onderzoekt. Inhoudelijk wordt, naast het economische belang voor Limburg en de bijdrage aan de transitie, zorgvuldig gekeken naar wat de regio kan bieden op het gebied van onder andere ruimte, huisvesting en arbeidsmarkt. Ook economische veiligheid, strategische autonomie en duurzame verankering zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. Deze selectieve aanpak sluit aan bij de nationale strategie 'From volume to value'.</p> <p>Doordat acquisitieactiviteiten via meerdere partijen lopen en resultaten niet eenvoudig aan één actor kunnen worden toegeschreven, is er op dit moment geen indicator die de effectiviteit van strategische acquisitie en verankering van bedrijven in Limburg kan meten. LIOF, als het eerste aanspreekpunt in Limburg voor de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), registreert wel het aantal buitenlandse vestigingen dat via hen wordt geacquireerd. Wanneer de Provincie bij specifieke acquisities zelf een concrete rol vervult, worden Provinciale Staten - indien nodig en onder geheimhouding - hierover geïnformeerd.</p>
23	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen	Doorwerking motie Limburgse economie verbonden in visie en beleid	<p>3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen "Een goed vestigingsklimaat is belangrijk zowel voor ons bestaande bedrijfsleven als voor het verbinden van nieuwe economische spelers aan onze regionale economie. Het is onze ambitie om de acquisitiekraft van Limburg te versterken, om de behoeften van het bedrijfsleven in onze regio beter in beeld te hebben, om de kansen voor zakelijk toerisme verbonden aan innovatie beter te benutten en om de (ruimtelijke) randvoorwaarden van een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat te verbeteren." Vraag: Op welke manier wordt de VVD motie "De Limburgse economie verbonden in visie en beleid" bij de uitwerking van deze ambitie betrokken?</p>	<p>Bij de uitwerking van de toekomstvisie 2025 wordt nadrukkelijk gekeken op welke wijze gezorgd kan worden voor een toekomstbestendig Limburgs vestigingsklimaat. Daarbij wordt uiteraard ook gekeken naar de VVD-motie "De Limburgse economie verbonden in visie en beleid". Over dit traject worden Provinciale Staten separaat geïnformeerd.</p>
24	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen	Duiding project profilering Brightlands campussen	<p>"In 2026 wordt tenminste één project gerealiseerd dat bijdraagt aan de internationale samenwerking en profilering van de Brightlands campussen." Vraag: Zou dit nader geduid kunnen worden? Wat zijn de randvoorwaarden voor een dergelijk traject en wat is de actuele stand van zake?</p>	<p>Onder andere de merkcampagne van Brightlands en de activiteiten in het kader van het Intelligent Community Forum (ICF) dragen bij aan de internationale samenwerking en de profilering van de Brightlands campussen.</p>
25	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Mate van dekking financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers	<p>3.2 innovatie voor de maatschappelijke opgaven " In 2027 is er voor Limburg een dekkend financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers." Vraag: In welke mate is dit instrumentarium reeds dekkend? Welke concrete stappen worden in dit verband in het aankomende begrotingsjaar (2026) gezet?</p>	<p>Naar aanleiding van toezegging 9697 worden Provinciale Staten in Q4 2025 geïnformeerd over het financieel instrumentarium voor start- en scale-ups.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
26	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Concretisering innovatieve grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten	<p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <p>3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven</p> <p>"In 2026 worden bedrijven ondersteund bij innovatieve grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten in euregionaal verband."</p> <p>Vraag: Over welke projecten hebben we het concreet in 2026?</p>	<p>In 2026 zullen er meerdere projecten in uitvoering zijn die bedrijven in Limburg ondersteunen bij innovatieve grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten in euregionaal verband. Omdat het aantal projecten aanzienlijk is en de omvang kan wisselen gedurende de projectperiode, heeft het weinig toegevoegde waarde om hier een uitputtende lijst van alle lopende projecten te geven.</p> <p>Op dit moment is het fundingprogramma van de Provincie Limburg bezig met het opzetten van een monitoringsrapportage voor EU-subsidies in Limburg. De rapportage is nog in ontwikkeling, maar zal naar verwachting in het vierde kwartaal van 2025 of het eerste kwartaal van 2026 worden voorgelegd aan Provinciale Staten. Op basis daarvan kunnen analyses worden gemaakt over het gebruik van Europese middelen in (Eu)regionaal verband en de concrete ondersteuning van bedrijven in Limburg.</p> <p>Bij deze worden enkele voorbeeldprojecten genoemd die direct Limburgs bedrijfsleven steunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> · KPF Industrie 4.0 (Duitsland-Nederland): Dit 'kleinprojectenfonds' beoogt de digitale transitie binnen de (maak)industrie in het hele Nederlands-Duitse grensgebied te versnellen. De focus ligt specifiek op mkb-bedrijven die niet voorop lopen, maar juist behoren tot de groep die volgt (het 'peloton'). Met name de adoptie en implementatie van digitale technologieën wordt hiermee gestimuleerd, zodat innovaties in het mkb versneld kunnen worden toegepast. · CrossRoads Vlaanderen-Nederland: Dit project stimuleert en faciliteert grensoverschrijdende samenwerking tussen kmo/mkb-bedrijven in Vlaanderen en Zuid-Nederland (waaronder Limburg). CrossRoads ondersteunt bedrijven bij het vinden van een partner over de grens en subsidieert product- of procesinnovaties. De nadruk ligt op thema's als duurzaam ondernemen, duurzame energie, industrie 4.0 en gezondheid. · STIPP (Maas-Rijn): Binnen dit project werken zes regionale ontwikkelingsmaatschappijen samen, waaronder LIOF (Limburg), AGIT, NMWP, Pom Limburg, VLAIO Team Bedrijfstrajecten en Wallonie Entrepreneurs. Doel is om kmo's te stimuleren in hun ontwikkeling, innovatoren op te sporen en matchmaking tussen bedrijven voor grensoverschrijdende consortia te vergemakkelijken.
27	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Contact MKB	<p>"In 2026 onderhouden wij nauw contact met het MKB en organiseren we diverse evenementen speciaal voor deze doelgroep."</p> <p>Vraag: Op welke manier wordt concreet in 2026 nauw contact onderhouden met het MKB en wat wordt hiertoe in 2026 concreet georganiseerd?</p>	<p>Om goed zicht te houden op wat er speelt in de Limburgse economie, blijft de Provincie in 2026 nauw contact onderhouden met het Limburgse MKB. Dit gebeurt via werkbezoeken, kwartaaloverleggen met branche- en uitvoeringsorganisaties (zoals MKB-Limburg, LWV, Chemelot en LIOF) en via de organisatie van bijeenkomsten, waaronder een MKB-event met aandacht voor de Sprintsubsidie.</p>
28	26-9-2025	Statenlid VVD	Sjoerd Maillé	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt	LEO-loopbanen	<p>3.3. Een gezonde arbeidsmarkt</p> <p>"In 2027 is er een Leven Lang Ontwikkelen-infrastructuur die de inwoners van Limburg in staat stelt om hun kennis en vaardigheden op peil te houden."</p> <p>Vraag: in welke mat zal dit nog binnen het bestek van LEO-loopbanen zijn?</p>	<p>Op dit wordt invulling gegeven aan de infrastructuur door middel van de coöperatie Leren en Ontwikkelen van het Limburgse beroepsopleiding en bedrijfsleven.</p> <p>Verder zijn de (Limburgse) arbeidsmarktregio's in transitie naar de hervormde arbeidsmarktinfrastructuur, waar het vormen van een regionaal Werkcentrum een belangrijk resultaat van is.</p> <p>De bestaande infrastructuur van de coöperatie Leren Ontwikkelen wordt geëvalueerd, mede in het licht van deze hervorming.</p>
29	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - Werken aan een toekomstbestendige economie	Toeristische bedrijvigheid	<p>'Ook andere toeristische bedrijvigheid ondersteunen we'. Hoe ondersteunen we concreet vanuit de provincie in 2026 deze andere toeristische bedrijvigheid?</p>	<p>Toerisme genereert een brede economische spin-off voor het MKB. In 2026 ondersteunt de Provincie diverse toeristische initiatieven via subsidies, onder andere projecten uit de Regiodeal Midden-Limburg (zoals de ontwikkeling van routestructuren), Interreg-projecten (zoals de grensoverschrijdende Wijnstraat) en het vernieuwde Limburgse congresbureau, waarmee bedrijven in de zakelijke markt worden ondersteund.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
30	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Betrekken gemeenten bij nieuw congresbureau	'In 2026 richt het vernieuwde congresbureau - dat voortkomt uit het Maastricht Convention Bureau - zich op het binnenhalen van internationale meerdaagse congressen met een focus op wetenschap en innovatie.' In hoeverre wordt hier actief de samenwerking gezocht met de gemeenten waar de betreffende congreslocaties zich bevinden en hoe worden deze betrokken?	De samenwerking met gemeenten is essentieel voor het functioneren van het vernieuwde congresbureau. De focus ligt op het werven van internationale congressen rondom de inhoudelijke speerpunten van de Brightlands campussen. Vanaf de start is daarom actief samengewerkt met de vier Brightlands-gemeenten (Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen en Venlo), onder andere door een gezamenlijke roadshow om ook het lokale bedrijfsleven te informeren over het congresbureau en de kansen die dit biedt. Nu het congresbureau operationeel is, vindt periodiek afstemming plaats met het Maastricht Convention Bureau (MCB) via ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Jaarplannen worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuurlijk overleg, waarin de Provincie, de Brightlands-campussen en de vier gemeenten als partners zijn vertegenwoordigd. Het congresbureau rapporteert jaarlijks aan alle betrokken partijen, waaronder de Provincie en gemeenten, over de voortgang en behaalde resultaten.
31	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	Wijnbouw	Hoe stimuleren wij in 2026 vanuit economisch perspectief de sector als het gaat om onze provinciale ambities rondom wijnbouw/wijntoerisme?	We gaan aan de slag met het uitwerken van een stimuleringsprogramma dat zich met name richt op educatie.
32	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.1. Mobiliteit en bereikbaarheid	Dichtstbijzijnde voorzieningen	Hoe verhoud indicator D52a zich met het landelijk gemiddelde?	Indicator D_52a toont de gemiddelde afstand in Limburg tot 11 type voorzieningen. De landelijke gemiddelde afstand tot deze 11 type voorzieningen in 2023 ligt met 2,43 kilometer hoger dan in Limburg. In vergelijking met andere provincies is de gemiddelde afstand tot deze voorzieningen in 2023 alleen in de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht lager. In de overige provincies is de gemiddelde afstand tot deze voorzieningen hoger (met 0,05 tot 1,39 kilometer) dan in Limburg.
33	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.1. Mobiliteit en bereikbaarheid	Verkeerslachtoffers (fiets) D54b	Hoe gaan we in 2026 inzetten om ongevallen van specifiek ouderen met speed pedelecs of andersoortig elektrische fietsen terug te dringen.	De subsidieregeling Doortrappen voor gemeenten is ook in 2026 beschikbaar. Met Doortrappen willen we ouderen bewust maken van fietsveiligheid. Samen met lokale partijen zoals ouderenverenigingen, fietsmakers, fysiotherapeuten, VVN en Fietsersbond worden activiteiten georganiseerd. Onderwerpen als fietsvalpreventie, fietsvaardigheden en stimuleren van het vrijwillig dragen van fietshelmen zijn hierbij belangrijke thema's. Daarnaast kunnen ouderen individueel of in groepen de Risk Factory in Venlo bezoeken waar ze de verkeersveiligheidsscenario's elektrische fiets en omgaan met grote voertuigen kunnen beleven.
34	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - Onze beleidskaders	Uitvoeringsprogramma Toegankelijk OV Limburg	Welke acties gaan we in 2026 concreet uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma Toegankelijk OV Limburg en met welke partners?	In 2026 wordt gestart met het toegankelijk(er) maken van ongeveer 90 provinciale bushaltes (quick-wins). Daarnaast worden alle resterende niet-toegankelijke provinciale bushaltes opgenomen in de planning van groot onderhoud aan onze wegen. Verder wordt overleg gevoerd met alle Limburgse wegbeheerders om hen aan te sporen tot het toegankelijk(er) maken van gemeentelijke bushaltes. Daarbij wordt, in overleg met de regio, begonnen met de busstations. Een deel van de Rijksmiddelen die de provincie voor dit doel ontvangen heeft wordt hiervoor beschikbaar gesteld. Samen met Arriva blijven we extra aandacht besteden aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer op de onderwerpen bejegening en toegankelijkheid van de lijn- en buurtbussen.
35	27-9-2025	Statenlid VVD	Jeroen Hendrikx	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie	Inzicht in aantal huishoudens met laag inkomen en lage energetische kwaliteit in Limburg	Er wordt het volgende doel beschreven: "In 2030 is het aandeel huishoudens met een laag inkomen en een woning van lage energetische kwaliteit gedaald van nu 6,6% naar 5%.". Over hoeveel huishouden (in aantallen) hebben we het dan? Kan er inzicht gegeven worden in de woningvoorraad die valt onder de categorie 'laag inkomen en woning met lage energetische kwaliteit'?	Limburg telt ca. 550.000 huishoudens. 6,6% is ruim 36.000 huishoudens; 5% komt overeen met 27.500 huishoudens. 7,3% van de Limburgse huishoudens valt in de categorie 'laag inkomen en woning met lage of zeer lage energetische kwaliteit'

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
36	27-9-2025	Statenlid VVD	Jeroen Hendriks	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie	Vertaling opgave 2.5 TWh naar de Limburgse praktijk	In het hoofdstuk 4.1 wordt gesteld dat het doel is om in 2030 een productie van 2,5 TWh te bereiken. Kan er nader gespecificeerd worden hoe de beoogde productie van 2,5 TWh hernieuwbare energie in 2030 is opgebouwd? Is er een verdeling voorzien tussen zonne-energie en windenergie, en zo nee, kan het College een indicatieve vertaling geven van deze productie naar aantallen zonnepanelen/zonneparken en windturbines?"	Het doel van 2,5 TWh is een doel dat afkomstig is van de biedingen die de 2 Limburgse RES-regio's hebben gedaan en die door alle partners (waaronder PS) is vastgesteld. Daar is destijds in 2021 toen deze RES biedingen zijn vastgesteld een onderverdeling in bronnen gemaakt. Voor de RES Zuid-Limburg is dat: 0,168 TWh wind, 0,710 TWh grootschalig zon-op-dak en 0,456 zon-op-land. Voor de RES Noord- en Midden Limburg is dat: 0,338 TWh wind, 0,460 zon-op-land en 0,581 TWh grootschalig zon-op-dak en 0,240 TWh Wells Meer (combi zon-PV en wind). In de praktijk zien we dat het anders loopt dan oorspronkelijk verwacht. Meer informatie over de invulling van de RES biedingen vindt u terug in de voortgangsrapportages van de beide RES regio's via de mededelingen portefeuillehouder hierover van 24-6-2025 respectievelijk 1-7-2025.
37	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.2. Openbaar vervoer en wegbeheer	Gerealiseerde aansluitingen Arriva - D55ba	Wat is de rede waarom juist de twee eindstations (Heerlen en Maastricht) van de NS InterCity t.o.v. de andere stations zo slecht scoren als het gaat om gerealiseerde aansluitingen?	De aansluitingskwaliteit op deze stations kan niet los worden gezien van de (punctualiteits)problemen op het traject van de RE18 (Drielandentrein). Hierdoor komen ook de aansluitingen op de Intercity onder druk te staan.
38	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.2. Openbaar vervoer en wegbeheer	Missende data ProRail mbt Maastricht D55ba?	Waarom is er geen volledige data beschikbaar voor Station Maastricht?	De data wordt door ProRail via een dashboard ter beschikking gesteld (Aansluitingen op knooppunten). De informatie over Maastricht in 2023 ontbreekt. Er is hiervoor geen reden aangegeven.
39	27-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.2. Openbaar vervoer en wegbeheer	Percentage gerealiseerde aansluitingen NS - Arriva D_55bb	Waarom zijn juist de aansluitingen in Roermond en Heerlen gedaald? Wat gaat de provincie doen om deze aansluiting komend jaar te verbeteren?	Het niet halen van een aansluiting van een trein van de NS naar een trein van Arriva heeft de maken met de punctualiteit van de NS. De Limburgse stations zijn het begin/eind van de IC-diensten van NS komend uit Noord-Holland via Amsterdam, Utrecht en Eindhoven. Door de lange afstanden en door drukte op het spoor tussen Amsterdam en Eindhoven kunnen vertragingen aldaar doorwerken op de punctualiteit in Limburg (waaronder ook de regionale stoptreindiensten). Omdat het hoofdrailnet niet binnen de verantwoordelijkheid van de Provincie valt, hebben we hier geen gedetailleerde inzicht. Deels kunnen regionale treinen wachten op vertraagde intercity's; dit is echter niet altijd mogelijk en heeft ook weer negatieve effecten voor de reizigers in de regionale trein (die weer andere (bus-)aansluitingen moeten halen).
40	27-9-2025	Statenlid VVD	Jeroen Hendriks	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.2. Gezond en veilig leefmilieu	Aandacht voor externe veiligheid	In het hoofdstuk 4.2 staat de volgende tekst: "Voor externe veiligheid is nog geen indicator beschikbaar, maar wel beleidsinformatie via www.risicokaart.nl.". Als er geen indicator is, hoe kan aan het einde dan geconcludeerd worden of in 2027 de risico's op ongelukken met gevaarlijke stoffen bij bedrijven of tijdens transport ingeperkt zijn? Wat zijn de handelingen/beleidsvoornemens die uitgevoerd gaan worden in 2026 die daar tegenmoet aan gaan komen.	In het 'Beleidskader Nieuwe energie en schoon leefmilieu' is de maatschappelijk opgave geformuleerd als een schone, gezonde en veilige leefomgeving. Als indicatoren voor het onderdeel veiligheid zijn opgenomen de oppervlakte externe veiligheidscontouren (MO9db) en het aantal personen binnen de externe veiligheidscontouren (MO 9da). Deze indicatoren bevinden zich op dit abstracte niveau (maatschappelijke opgave) om dat veel aspecten die bijdragen aan de uitkomst buiten de invloedssfeer van de Provincie Limburg bevinden. Denk hierbij aan dat gemeenten bevoegd gezag zijn voor bijvoorbeeld tankstations en het Rijk voor landelijke spoorwegen, beiden hebben daardoor invloed op de oppervlakte externe veiligheidscontour in Limburg en het aantal personen wat zich daarin bevindt. Dat betekent ook dat er geen sprake hoeft te zijn van een causaal verband tussen krimp of uitbreiding van de uitkomst van deze indicatoren en het handelen van de Provincie. De indicator voor het doel zoals de Provincie zich heeft gesteld wordt nog ontwikkeld. We kunnen wel monitoren dat wij de activiteiten zoals opgenomen in de doelenboom uitvoeren welke positief bijdragen aan de beheersing van risico's met gevaarlijke stoffen bij bedrijven en transport. De activiteiten die zijn opgenomen in de doelenboom voor het onderdeel veiligheid zijn: 1. Uitvoeren van tellingen van vervoer gevaarlijke stoffen op provinciale wegen en zorgdragen voor de openbaarheid van deze gegevens, en 2. Uitvoering geven aan het veiligheidsconvenant Chemelot (n.a.v. het OVV rapport van 2018 "Chemie in samenwerking").

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
41	27-9-2025	Statenlid VVD	Jeroen Hendriks	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.2. Gezond en veilig leefmilieu	Verdieping op het begrotingstekort van 24,98 miljoen euro	"Het tekort op de begroting van € 24,98 mln. wordt gedekt uit de algemene middelen (programma 9: Financiën en overhead)." Wat is de verdeling tussen structurele kosten en incidentele kosten in dit tekort?	<p>De activiteit onder punt 1 wordt uitgevoerd in de periode 2022 tot en met 2026. In 2024 hebben wij nog extra tellingen laten uitvoeren om versnelling in de actualisatie van de gegevens te verkrijgen. De analyse van de uitgevoerde tellingen start medio 2026, nadat op alle provinciale wegen nieuwe tellingen zijn verricht. Naar verwachting is deze analyse medio 2027 afgerond. De activiteit onder punt 2 wordt tezamen met de convenantpartners uitgevoerd en bevindt zich momenteel in de afrondende fase. Over de afronding en het vervolg worden uw Staten separaat dit jaar geïnformeerd.</p> <p>Als in de Programmabegroting wordt gekeken (zie: https://limburg.begrotingsapp.nl/programmabegroting-2026/programma/4-nieuwe-energie-en-leefmilieu#financieel-399355-wat-mag-het-kosten), is het tekort op de begroting als volgt opgebouwd:</p> <p>Lasten € 29,841 miljoen</p> <p>Baten € 4,568 miljoen en</p> <p>Onttrekkingen € 0,275 miljoen</p> <p>Als je de lasten vervolgens "open klikt", zie je dat die uit heel veel posten (meer dan enkel de ODZL en de RUD LN) bestaan, verdeeld over de programma's 4.1 Nieuwe energie en 4.2 Gezond en veilig leefmilieu.</p> <p>Het gaat bijvoorbeeld om: de post "Bestuursdwang". De posten die betrekking hebben op de ODZL en de RUD LN zijn:</p> <p>50820 Bodemtaken RUD Noord € 0,150 miljoen (structureel tot 2030, want bijdrage aan werven en behouden van toezichthouders bodem door de RUD LN)</p> <p>67594 Provinciale bijdrage RUD Noord € 0,308 miljoen (structureel, want bijdrage aan bedrijfsvoeringskosten RUD LN)</p> <p>68871 Provinciale bijdrage RUD ZL ODZL € 13,519 miljoen (structureel)</p> <p>De totale lasten in programma 4 bedragen € 29,84 mln. Hiervan is € 3,22 mln. incidenteel en € 26,62 structureel van aard.</p> <p>Dit kunt u terug vinden in de financiële begroting. In dit onderdeel staan zowel de incidentele als structurele lasten, baten en mutaties reserves gepresenteerd.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
42	28-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	status grond	<p>Welke stappen moeten doorlopen worden om agrarische grond, de status c1, cp1 of c2 te laten krijgen? Wat zijn de precieze verschillen?</p> <p>Hoeveel hectares c1 (cp1) moeten nog omgezet worden naar natuur?</p> <p>Hoeveel hectares hebben op dit moment de status c2?</p>	<p>Welke stappen moeten doorlopen worden om agrarische grond, de status c1, cp1 of c2 te laten krijgen?</p> <p>Voor het wijzigen van agrarische grond naar C1/Cp1/C2, moet de grondeigenaar een wijzigingsverzoek indienen bij het Natuurbeheerplan. Hiervoor moet de aanvrager een wijzigingsformulier invullen en een onderbouwing leveren waarom het perceel C1/Cp1/C2 zou moeten worden. Deze wijzigingsverzoeken worden vervolgens door provincie ecologen getoetst aan de 'Beleidsnotitie aanpassen natuurbeheerplan op verzoek 2021'. Deze stelt:</p> <p>"GS kunnen verzoeken tot wijziging van het Provinciaal Natuurbeheerplan Limburg die gericht zijn op het toevoegen van gronden aan de categorieën 'areaaluitbreiding natuur' binnen het Natuurnetwerk Limburg honoreren en dus gebruik maken van haar bevoegdheid tot vaststelling van (wijzigingen van) het Natuurbeheerplan als de beoogde natuurontwikkeling invulling geeft aan ten minste één van de onderstaande twee hoofdcriteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De beoogde natuurontwikkeling levert een wezenlijke bijdrage aan het bereiken van de verbeterde staat van instandhouding van natuurwaarden in Natura2000-gebied conform aanwijzingsbesluiten van Natura2000-gebieden. 2. De beoogde natuurontwikkeling levert een wezenlijke bijdrage aan de verbetering van de staat van instandhouding van prioritaire soorten in Limburg. Onder prioritaire soorten in Limburg wordt verstaan: <ul style="list-style-type: none"> • soorten die vanuit Europees perspectief bescherming behoeven en de voor Limburg kenmerkende en tevens bedreigde soorten, en • de bedreigde van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten op de Rode Lijsten. <p>Indien het voorstel voldoet aan ten minste één van bovengenoemde hoofdcriteria waarbij onomstotelijk is aangetoond dat er sprake is van een wezenlijke bijdrage (dat wil zeggen dat de beoogde natuurontwikkeling een rechtstreeks, positief effect heeft op het verbeteren van de staat van instandhouding van de natuurwaarden in het N2000 gebied en/of de prioritaire soorten) dan zal de wijziging alleen worden gehonoreerd indien Gedeputeerde Staten elders een evenredig oppervlak areaaluitbreiding kan verwijderen."</p> <p>Wat zijn de precieze verschillen?</p> <p>Het verschil tussen C1 en C2 ligt in de prioriteitsgraad. Deze prioritering is vastgesteld op basis van de bovengenoemde criteria uit de Beleidsnotitie, waarbij een ecologische beoordeling plaatsvindt op grond van de bijdrage aan Natura 2000-doelen of aan prioritaire soorten. De categorieën C1 en Cp1 komen momenteel in aanmerking voor subsidie binnen de SKNL-regeling voor afwaardering en inrichting. Voor Cp1 geldt specifiek dat het gronden betreft die als prioritaire natuurgronden zijn aangewezen, maar zich nog in verpachte staat bevinden. In deze gevallen is ook de pachtontbinding subsidiabel. De C2-gronden zijn daarentegen niet subsidiabel voor afwaardering en inrichting via de SKNL-regeling, maar dienen wél als zoekgebied voor natuurcompensatie projecten.</p> <p>Hoeveel hectares c1 (cp1) moeten nog omgezet worden naar natuur?</p> <p>Op 1 januari 2025 was de stand van zaken dat nog 817 ha C1 moet worden verworven en nog 980 ha moet worden ingericht. Deze cijfers zijn ook opgenomen in de Voortgangsrapportage natuur die momenteel gemaakt wordt en die u zal worden toegezonden.</p> <p>Hoeveel hectares hebben op dit moment de status c2?</p> <p>Op dit moment hebben 390,1 hectares de status c2</p>
43	28-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 6. § Verbonden partijen - Inleiding	campus vastgoed greenport Venlo	In de factsheets staat bij de verbonden partij, campus vastgoed Greenport Venlo een ROI in 2024 van 5,5%. Hoe is deze berekend?	De ROI wordt berekend door de som van ontvangen rente en dividenden te delen door de som van de hoofdsom van de uitstaande financiering en het cumulatief verleend kapitaal. Dit leidt voor Campus Vastgoed Greenport Venlo BV in 2024 tot een ROI van 5,5%. De ROI is in 2024 hoger dan in de jaren 2022 en 2023, doordat in 2024 ook de rente uit voorgaande jaren is ontvangen.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
44	28-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 6. § Verbonden partijen - Inleiding	factsheets erratum	<p>In de factsheets staat steeds een tabel met provinciaal rendement in % (€ 000.)</p> <p>Bij de 'staven' staat echter het cumulatief beschikbaar gesteld vermogen.</p> <p>Bijvoorbeeld bij LEF staat in deze grafiek bij 2024 € 65.943.</p> <p>Waarom is de titel dan provinciaal rendement? En waarom is de ROI 0% en niet negatief?</p>	<p>De grafiek 'Provinciaal Rendement in % (€ 000.)' is een samengestelde grafiek. De grafiek bestaat uit 1) een overzicht van cumulatieve investeringen (blauwe balkjes) en deze luidt in duizendtallen, vandaar de toevoeging in de titel (€ 000.) en is geschaald met de linker-as en 2) een overzicht van het rendement (rode lijn) en deze luidt in % geschaald met de rechter-as van de grafiek. Het rendement in de grafiek (rode lijn) is gelijk voor alle drie de jaren aan 0%. De Return On Investment wordt uitgedrukt in de rechtstreekse ontvangsten door de Provincie van de verbonden partij uit hoofde van rente op een verstrekte lening of dividend op verstrekt kapitaal aan de verbonden partij. De ROI is positief indien deze ontvangsten groter zijn dan de afschrijvingen op verstrekt kapitaal. In de jaren 2022- 2024 waren er geen ontvangsten uit hoofde van rente of dividend door de Provincie. De ROI die de Provincie maakt op de verbonden partij zijn niet direct gekoppeld aan de winsten of de verliezen die een verbonden partij in enig jaar maakt. Zoals in de grafiek 'Provinciale investeringen' is af te lezen is er geen lening verstrekt (en daarom geen renteopbrengsten) en is er alleen aandelen(agio)kapitaal verstrekt.</p>
45	28-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.3. Limburg nationaal en internationaal verbinden - 7.3.1. Limburg nationaal en internationaal verbonden	Provinciale ambities in relatie met Nota Ruimte	<p>In de nieuwe ontwerp Nota Ruimte, welke 26 september verscheen, staan onder het kopje Mobiliteit personenvervoer projecten op een 'longlist structuurversterkende infrastructuur'. Voor Limburg staat de IC Randstad-Brainport-Heerlen-Aken op deze lijst maar missen de IC Eindhoven-Venlo-Weert en Weert-Hamont-Antwerpen die wel in de provinciale begroting en beleidskader zijn opgenomen.</p> <p>Hoe matcht dit met elkaar?</p> <p>Wat gaat de provincie doen om deze twee belangrijke grensoverschrijdende spoorverbindingen voor zuidoost Nederland alsnog in de Nota Ruimte te krijgen?</p>	<p>De Ontwerp-Nota Ruimte is onlangs door het Rijk gepubliceerd. Vanaf 6 oktober tot en met 15 december 2025 bestaat er de mogelijkheid een zienswijze op de Ontwerp-Nota in te dienen. De IC Eindhoven-Venlo-Düsseldorf en Weert-Hamont-Antwerpen zullen wij via een zienswijze inbrengen.</p>
46	28-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 8. Provincie midden in de samenleving - 8.2. Betrouwbare en integere overheid	Versterking uitvoeringskracht gemeenten	<p>Welke concrete acties worden er in 2026 ondernomen t.b.v. de versterking van de gemeentelijke uitvoeringskracht?</p>	<p>De concrete acties ter versterking van gemeentelijke uitvoeringskracht worden in 2026 opgenomen in een manifest ter versterking van de gemeentelijke uitvoeringskracht. Hierin komen we met producten/aanpakken ter versteviging van de gemeentelijke uitvoeringskracht, die gemeenten na de verkiezingen in het voorjaar van 2026 kunnen implementeren in hun nieuwe coalitieakkoorden.</p> <p>De basis van deze producten/aanpakken is gelegd in de vertrouwelijke, bestuurlijke gespreksronde met de 31 individuele gemeenten (nov '24-juni '25). In de programmatische aanpak (volgend op de bestuurlijke gesprekken) worden deze producten/aanpakken verder uitgewerkt door verdiepende gesprekken met gemeentesecretarissen (okt '25 – jan '26). De handelingsperspectieven worden opgenomen in een manifest met producten/aanpakken ter versteviging van de gemeentelijke uitvoeringskracht, dat ook met uw Staten gedeeld zal worden (voorzien Q1/Q2 2026).</p>
47	28-9-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 8. Provincie midden in de samenleving - 8.2. Betrouwbare en integere overheid	Lobby	<p>In het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving staat onder de lobby richting Duitsland specifiek de regio Aken genoemd. Daarover is nu niks terug te lezen in deze begroting. Wat zijn de provinciale plannen op het gebied van lobby samen met/ richting de regio Aken en de Duitse grensregio in het algemeen?</p>	<p>Vanuit de Grenspost Düsseldorf zijn we als Provincie Limburg permanent vertegenwoordigd op het Nederlandse Consulaat-Generaal in Düsseldorf en hiermee goed aangesloten op het diplomatieke netwerk in de deelstaat Noordrijn-Westfalen (NRW). De inhoudelijke kern van de grensoverschrijdende samenwerking met NRW is het bestuurlijk overleg in het kader van de Grenslandagenda NL-NRW die voor Limburg belangrijke thema's bevat. Daarnaast zijn er veel formele uitwisselings- en samenwerkingsplatforms, zoals het 3+3 overleg met de Bezirksregierungen of Mobility NL-NRW met het ministerie van verkeer van NRW. De bestaande samenwerking met de regio Aken loopt onder andere via de strategische propositie van de Einstein Telescoop en samenwerking op het gebied van tri-nationaal onderwijs; twee dossiers die specifiek voor Limburg ook van belang zijn in de lobby naar NRW. In het algemeen kan het contact en de samenwerking met lagere overheden (zoals Aken) in NRW nog verder versterkt worden. Dit is onderdeel van de bredere buurlandenstrategie die vanuit de Provincie Limburg wordt ontwikkeld. Om de samenwerking op bestuurlijk niveau te versterken wordt een GS-werkbezoek aan de regio Aken voorbereid.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
48	29-9-2025	Statenlid VVD	Herman Nijskens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	regionaal voedselsysteem Limburg	<p>Wat is de stand van zaken van dit project? Hoeveel provinciaal gaat er naar toe?</p> <p>Wat zijn de concrete doelstellingen en welke daarvan zijn al bereikt?</p> <p>Wordt na afloop, dit project geëvalueerd?</p>	<p>RVSL is een volledig zelfstandig werkende organisatie die bezig is met een slag te maken naar een robuuste organisatie en netwerk ten aanzien van de promotie en verkoop van streekproducten. Provincie Limburg heeft zich, in principe, voor nog 3 jaren gecommitteerd aan dit initiatief als strategisch partner (2025 t/m 2027). Vanuit dit partnerschap ondersteunen we RVSL met €60.000 per jaar. Waarbij jaarlijks een evaluatie plaats vindt om de voortgang te monitoren. Op dit moment wordt de overeenkomst opgesteld waarin ook de doelstellingen voor deze periode concreet worden verwoord.</p>
49	30-9-2025	Statenlid GroenLinks	Kathleen Mertens	Programmabegroting 2026 - Financiële begroting - Begroting en meerjarenraming - Technische aanpassingen in de meerjarenraming	ontwikkelopgave natuur na 2027	<p>Kunt u het volgende nader toelichten: „ Zo zal de ontwikkelopgave Natuur na 2027 niet worden gecontinueerd. Daartegenover staat er wel een structurele opgave voor ANLB en uitvoeringskosten.“</p>	<p>Voor een betrouwbare meerjarenraming is gekeken naar de structureel opgenomen lasten.</p> <p>De begroting voor het ANLB was ingericht voor 6 jaar, de duur van de subsidie aan Coöperatie Natuurrijk Limburg. Na afloop van de subsidie in 2028 komt weer een nieuwe claim, omdat het beheer door moet lopen, de middelen hiervoor waren (nog) niet in de begroting opgenomen.</p> <p>De looptijd van de ontwikkelopgave natuur, is conform het Statenbesluit van 20-12-2013 tot en met 2027. Zonder aanvullend Statenbesluit is een raming in de begroting voor 2028 niet juist. Daarom is deze raming komen te vervallen en is toegevoegd aan het begrotingsresultaat. Dit zegt niets over het wel of niet halen van deze opgave, hierover worden uw Staten later geïnformeerd.</p>
50	1-10-2025	Statenlid VVD	Jacques Michel Bloi	Programmabegroting 2026 - 8. Provincie midden in de samenleving - 8.2. Betrouwbare en integere overheid - 8.2.2. Grensoverschrijdende samenwerking	Oplossen Grensbelemmeringen	<p>Sinds ruim een jaar is het Schakelpunt Grensbelemmeringen Vlaanderen-Nederland actief. Het punt analyseert structurele grensbelemmeringen in ambtelijk/ bestuurlijke context en verbindt de analyse met mogelijke oplossingen.</p> <p>In hoeverre passen de provinciale ambities rondom grensoverschrijdende samenwerking met onze Belgische burens bij de aanpak van het Schakelpunt?</p> <p>In hoeverre participeert de provincie zowel ambtelijk, bestuurlijk en financieel bij dit Schakelpunt?</p> <p>Is de provincie van plan om in de discussie rondom het opzetten van een soortgelijk punt met Noordrijn-Westfalen een leidende rol te pakken?</p>	<p>Een van de centrale ambities van de Provincie op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking is het bijdragen aan het terugdringen van grensbelemmeringen. Dit matcht met de aanpak van het Schakelpunt.</p> <p>Het schakelpunt maakt onderdeel uit van de governancestructuur van het bestuurlijk grensregio-overleg Vlaanderen-Nederland. De Provincie Limburg is weliswaar geen deelnemer in dit door Interreg gefinancierd project, maar is via het bestuurlijk grensregio-overleg wel degelijk betrokken. Het bestuurlijk grensregio-overleg bepaalt welke grensbelemmeringen geselecteerd worden en wordt op de hoogte gehouden van de voortgang. De bestuurlijke bijeenkomsten worden door een ambtelijk grensregio-overleg voorbereid. Daarin wordt zowel toegelicht welke casussen bij het Schakelpunt ingediend zijn als ook eigen bekende casussen direct aan het Schakelpunt gepresenteerd en op die manier voorbereid voor indiening.</p> <p>Voor het slechten van grensbelemmeringen met Noordrijn-Westfalen bestaat al een instrument: de Grenslandagenda. Met de doorontwikkeling van de grenslandagenda kunnen grensbelemmeringen effectief worden opgelost en kansen worden verzilverd.</p>
51	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - Begroting in één oogopslag - Begroting 2026 in één oogopslag	Intensiveringsmiddelen nieuwe energie	<p>Waarom hebben van de 10 miljoen intensiveringsmiddelen nog 9 miljoen niet geprogrammeerd? 2026 is het laatste volledige jaar van deze coalitie? Zijn we nog wel van plan om deze middelen te programmeren? En zo ja, op welke wijze?</p>	<p>Ja, de nu nog resterende middelen van het beleidskader Nieuwe Energie zijn bestemd voor de Provinciale Energiediensten Maatschappij. Via het Statenvoorstel 'Inrichting Provinciale Energiediensten Maatschappij' (behandeling 31 oktober PS) worden deze middelen afgeroepen en gefaseerd ingezet (€ 4 mln. in 2026 en € 4,3 mln. in 2027). Indien PS hiermee instemt, is de reserve nagenoeg volledig geprogrammeerd.</p>
52	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - Begroting in één oogopslag - Begroting 2026 in één oogopslag	Intensiveringsmiddelen provincie middenin de samenleving	<p>Waarom is het merendeel van deze Intensiveringsmiddelen nog niet geprogrammeerd? Gaan we dat in 2026 nog wel doen? Zo ja hoe?</p>	<p>De programmering vindt plaats op basis van de uitwerking van het beleidskader. Langs lijnen als Gemeentelijke Uitvoeringskracht Nieuwe stijl, Jongerenparticipatie, etc. In 2026 zal op basis van concrete initiatieven middelen worden ingezet, conform de wijze die met PS is afgesproken.</p>
53	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Actuele kansen en uitdagingen	Nieuw investeringsfonds?	<p>1. Waarom is een nieuw fonds van deze omvang nodig?</p> <p>2. Is die 100 miljoen al geoormerkt voor dat fonds in deze begroting? Zo ja, waarom?</p>	<p>Op dit moment wordt gewerkt aan een Statenvoorstel waarin de inrichting van het investeringsfonds met een bijbehorend fondsplan wordt uitgewerkt. Daarin zullen de gestelde vragen worden beantwoord. Provinciale Staten worden nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming van het fonds.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
54	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Subsidie JIM?	Waarom verstrekken we een subsidie van 4 ton aan het JIM? Wat levert dit op voor de Provincie? En waarom valt deze subsidie onderneemt acquisitiebeleid? Het JIM is toch een sportevenement?	Jumping Indoor Maastricht levert een aanzienlijke directe economische bijdrage aan de regio, onder andere via het aantal bezoekers en bestedingen. Daarnaast versterkt dit evenement, vanwege de hoogwaardige internationale uitstraling, de aantrekkelijkheid van Limburg als plek om te ondernemen, te werken en te recreëren. Het bevordert van Limburg als regio met een aantrekkelijk en hoogwaardig vestigingsklimaat is een actielijn in het door Provinciale Staten vastgestelde beleidskader "Werken aan een toekomstbestendige economie". Op deze manier ondersteunt Jumping Indoor Maastricht het economisch acquisitiebeleid van de provincie en draagt tevens bij aan de sportieve uitstraling van de regio. Binnen het JIM worden topsportactiviteiten alsmede een breedtesportprogramma georganiseerd. Met deze activiteiten worden verschillende doelgroepen bereikt: van kinderen vanaf 4 jaar tot en met senioren van 55+ alsmede mensen met een beperking.
55	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen - 3.1.3. Maastricht Aachen Airport	Extra procesmiddelen MAA	<p>1. We maken extra procesmiddelen vrij voor een onderzoek naar een benchmark en voor o.a. werkbezoeken? Waarom kan MAA deze relatief lage kosten niet zelf dekken?</p> <p>2. Waar is de benchmark voor nodig? Is er geen onafhankelijke benchmark voor luchthavens?</p> <p>3. procesmiddelen zijn verder ook voor evenementen en werkbezoeken? Om wat voor een soort evenementen gaat het? En om wat voor een soort werkbezoeken gaat het? Gaat het om het ontvangen van mensen die op werkbezoek komen? Of gaat het juist om het faciliteren van werkbezoeken van personeel van MAA aan andere luchthavens of iets dergelijks?</p>	<p>1. Dit betreft toezegging 9629. Op verzoek van de Statencommissie ESA wordt onderzocht of het mogelijk is een benchmark naar de prestaties van regionale luchthavens uit te voeren. Als dat zo is, zal daar mogelijk externe expertise op moeten worden ingezet.</p> <p>2. Zie antwoord op vraag 1. Het onderzoek is in voorbereiding.</p> <p>3. De procesmiddelen worden onder meer gebruikt voor onderzoek naar een benchmark, het organiseren van bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten met andere provincies en luchthavens en het inhuren van externe expertise.</p>
56	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen - 3.1.3. Maastricht Aachen Airport	Luchthavenbesluit	<p>1. Wat is de actuele stand van zaken van het luchthaven besluit? Wanneer verwachten we dat dit besluit genomen gaat worden?</p> <p>2. wat is de actuele stand van zaken van de MER? Kunnen wij inzicht krijgen in de opzet van de MER?</p>	<p>1. Wat is de actuele stand van zaken van het luchthaven besluit? Wanneer verwachten we dat dit besluit genomen gaat worden?</p> <p>De Minister van I&W heeft besloten dat Maastricht Aachen Airport voor het aan te vragen Luchthavenbesluit een milieueffectrapport (MER) op moet stellen en dat dus niet kan worden volstaan met het indienen van een mer-beoordelingsrapportage. De minister heeft de Tweede Kamer hier bij brief d.d. 18 juli 2025 over geïnformeerd. De luchthaven is momenteel druk doende om een MER op te stellen.</p> <p>Hierdoor is de planning voor het luchthavenbesluit aangepast en wordt de vaststelling niet eerder verwacht dan eind 2026.</p> <p>2. wat is de actuele stand van zaken van de MER? Kunnen wij inzicht krijgen in de opzet van de MER?</p> <p>Maastricht Aachen Airport is momenteel actief met het opstellen van de MER. Deze zal binnen afzienbare tijd worden ingediend.</p>
57	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt	Wat mag het kosten: 60509 Cofin Arbeidsmarkt en onderwijs actielijn 2	Onder wat mag het kosten staat de post: 60509 Cofin Arbeidsmarkt en onderwijs actielijn 2. Wat houdt dit in en wat financieren we hier nu precies uit? Graag een lijstje.	Deze post omvat middelen die bedoeld zijn voor de cofinanciering van goedgekeurde projecten bij Nationale en/of Europese fondsen. Hiermee cofinancieren we projecten die een succesvolle aanvraag indienen bij een nationaal of Europees fonds en die eveneens bijdragen aan provinciale doelstellingen op het gebied van wendbare en weerbare beroepsbevolking. Tot op heden zijn vanuit deze midde+E65:H66len nog geen projecten financieel ondersteund. Cofinanciering zorgt voor commitment van de partners die samen met ons een project uitvoeren."
58	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt	Wat mag het kosten? 60510 Cofin Arbeidsmarkt en onderwijs actielijn 3	Bij wat mag het kosten staat: 60510 Cofin Arbeidsmarkt en onderwijs actielijn 3. Wat financieren we precies uit deze post? Graag een lijstje?	Deze post omvat middelen die bedoeld zijn voor de cofinanciering van goedgekeurde projecten bij Nationale en/of Europese fondsen. Hiermee cofinancieren we projecten die een succesvolle aanvraag indienen bij een nationaal of Europees fonds en die eveneens bijdragen aan provinciale doelstellingen op het gebied van vraag en aanbod in balans. Zo is er cofinanciering geleverd aan het In+H64terreg Vlaanderen-Nederland project Next Steps voor Nieuwkomers.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
59	1-10-2025	Statenlid PvdA	Aleida Berghorst	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt	Wat mag het kosten: 69967 Cofin Arbeidsmarkt en Onderwijs actielijn 1	<p>1. Onder wat mag het kosten staat: 69967 Cofin Arbeidsmarkt en Onderwijs actielijn 1. Wat financieren we nu precies uit deze post? Graag een lijstje.</p> <p>2. Talent charter staat hier op 2,16 miljoen. Het totale bedrag in talent charter is hoger, dat is wellicht omdat het voor meerdere jaren is. Maar dan vind ik het bedrag van 2,16 miljoen wel erg specifiek. Graag een duiding hoe de middelen voor talent charter deze begroting zijn verwerkt.</p> <p>3. hoe voorkomen we dat ons beleid op het gebied van arbeidsmarkt vooral bestaat uit cofinanciering? We lijken nu wel een beetje op de aloude provinciale pinautomaat.</p>	<p><u>Vraag 1</u> Deze post omvat middelen die bedoeld zijn voor de cofinanciering van goedgekeurde projecten bij Nationale en/of Europese fondsen. Hiermee ondersteunen we projecten die een succesvolle aanvraag indienen bij een nationaal of Europees fonds en die eveneens bijdragen aan provinciale doelstellingen op het gebied van een toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur. Zo is er bijvoorbeeld cofinanciering geleverd aan het Interreg Maas-Rijn project CrossCircular.</p> <p><u>Vraag 2</u> De middelen van talent charter zijn gefaseerd opgenomen in de begroting en najaarsnota, namelijk: € 720.000 in 2025 (20% van middelen) € 2.160.000 in 2026 (60% van middelen) € 720.000 in 2027 (20% van middelen) Totaal € 3,6 mln.</p> <p><u>Vraag 3</u> Het beleid op het gebied van arbeidsmarkt is verder uitgewerkt in het Talent Charter 2035. Daarbij staat de samenwerking met (wettelijk) verantwoordelijke partners centraal. Initiatieven die ondersteund worden dienen echter wel een directe bijdrage te leveren aan de analyse die in het Talent Charter is opgenomen. De middelen die specifiek gereserveerd zijn voor cofinanciering zijn met name bedoeld voor nationale en Europese projecten, zoals Interreg.</p>
60	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen	Acquisitie strategie	Wat wordt precies bedoeld met selectieve acquisitie strategie. Heeft de provincie al een acquisitie strategie uitgewerkt en wat is het afwegingskader. Indien door GS besloten wil ik die graag ontvangen.	<p>De afstemming omtrent het acquisitieproces is vastgelegd in het convenant "Acquisitie in Limburg (2023-2025)". Het centrale aanspreekpunt van de Provincie stemt regelmatig af met onder andere LIOF, gemeenten, de Brightlands campussen, Chemelot, LWW en MKB-Limburg en zorgt voor een goede interne coördinatie. Daarnaast fungeert dit aanspreekpunt als contactpunt voor de Provincie als een geïnteresseerde onderneming direct in contact komt met de Provincie omdat men vestigingslocaties in Limburg onderzoekt. Inhoudelijk wordt, naast het economische belang voor Limburg en de bijdrage aan de transitie, zorgvuldig gekeken naar wat de regio kan bieden op het gebied van onder andere ruimte, huisvesting en arbeidsmarkt. Ook economische veiligheid, strategische autonomie en duurzame verankering zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. Deze selectieve aanpak sluit aan bij de nationale strategie 'From volume to value'.</p> <p>Doordat acquisitieactiviteiten via meerdere partijen lopen en resultaten niet eenvoudig aan één actor kunnen worden toegeschreven, is er op dit moment geen indicator die de effectiviteit van strategische acquisitie en verankering van bedrijven in Limburg kan meten. LIOF, als het eerste aanspreekpunt in Limburg voor de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), registreert wel het aantal buitenlandse vestigingen dat via hen wordt geacquireerd. Wanneer de Provincie bij specifieke acquisities zelf een concrete rol vervult, worden Provinciale Staten - indien nodig en onder geheimhouding - hierover geïnformeerd.</p>
61	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Financieringslandschap Limburg	Er heeft een evaluatie van MKB fondsen plaatsgevonden. Sommige fondsen worden uitgefaseerd. Kan een overzicht worden gegeven van het totale landschap voor onze economische partners waar de provincie bij betrokken is en waar nog hiaten zitten in het financieringslandschap. Graag ook aangeven welke partners (zoals bv. Liof) betrokken zijn.	Naar aanleiding van toezegging 9697 worden Provinciale Staten in Q4 2025 geïnformeerd over het financieel instrumentarium voor start- en scale-ups.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
62	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.4. Verduurzaming en circulaire economie	Lobby strategie Chemlot	Hoe succesvol zijn we tot nu toe in het bereiken van ons Limburgse bod?	<p>De belangrijkste ontwikkelingen sinds de vaststelling van de aangeboden propositie hebben in de geactualiseerde versie van het Limburgs bod een plek gekregen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de aangescherpte strategie naar klimaatneutraliteit en circulariteit door Chemelot. - de aankoop van Graetheideplateau en De Lexhy door gemeente Sittard-Geleen en Provincie; - de door het Rijk gemaakte keuzes t.a.v. de realisatie van de Delta Rhine Corridor; - de vastgestelde voorkeurslocatie voor het 380kV-station Graetheide; - de verkregen nominatie voor 'The Intelligent Community of the Year'; - de vestiging van de defensie innovatiehub voor slimme materialen op Brightlands Chemelot Campus - de verkregen Europese subsidie voor Haven Stein; - de gepresenteerde Clean Industrial Deal door Europese Commissie. Zie hiertoe ook de mededeling PH van 9 juli 2025 (DOC-0079S936)
63	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen - 3.1.1. Vestigingsklimaat van morgen	Partnership Tefaf	Wat bereiken we met het partnership Tefaf?	De TEFAF levert een aanzienlijke directe economische bijdrage aan de regio, onder andere via het aantal bezoekers en bestedingen in miljoenen euro's. Daarnaast versterkt dit evenement, vanwege de hoogwaardige internationale uitstraling, de aantrekkelijkheid van Limburg als plek om te ondernemen, te werken en te recreëren. Het bevorderen van Limburg als regio met een aantrekkelijk en hoogwaardig vestigingsklimaat is een actielijn in het door Provinciale Staten vastgestelde beleidskader "Werken aan een toekomstbestendige economie". Op deze manier ondersteunt de TEFAF het economisch acquisitiebeleid van de provincie en draagt tevens bij aan de culturele uitstraling van de regio.
64	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven - 3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	5 Transities	om welke 5 transities gaat het specifiek?	Energie, circulariteit, voeding, gezondheid en digitalisering.
65	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven - 3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Sprint subsidie	Wat is de sprint subsidie precies? Voor wie en door wie wordt het uitgevoerd? Hoe past dit in ons financieringslandschap?	De Sprintsubsidie helpt Limburgse MKB-bedrijven toekomstbestendig te worden via bewezen innovaties op het gebied van bijvoorbeeld digitalisering, verduurzaming, circulariteit en arbeidsproductiviteit. Ze richt zich op het MKB zonder eigen R&D-capaciteit en wordt uitgevoerd door de Provincie Limburg. De regeling vult landelijke instrumenten zoals de MIT aan, die zich meer op onderzoek en ontwikkeling richten. Zo versterkt de Sprintsubsidie het provinciale financieringslandschap en stimuleert brede innovatie in het Limburgse bedrijfsleven.
66	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven - 3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Economische frontrunners	Wat is economische front runner precies, met welke doel, voor wie en wie voert uit?	Economische Frontrunners betreft een subsidieregeling van de Provincie ter ondersteuning en versnelling van initiatieven die bijdragen aan de economische versterking van de spoorzones in de zes IC-steden uit LimburgCentraal. Het doel is projecten te stimuleren die levendige bedrijvigheid bevorderen, waardoor deze steden aantrekkelijker worden om te wonen, werken en leven. De uitvoering van de projecten ligt bij de zes LimburgCentraal-gemeenten zelf.
67	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt - 3.3.1. Een gezonde arbeidsmarkt	Talentcharter	Hoe kan het dat hier slechts 2,16 mln aan middelen is opgenomen voor Talencharter?	<p>De middelen van talent charter zijn gefaseerd opgenomen in de begroting en najaarsnota, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> € 720.000 in 2025 (20% van middelen) € 2.160.000 in 2026 (60% van middelen) € 720.000 in 2027 (20% van middelen) <p>Totaal € 3,6 mln.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
68	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - Werken aan een toekomstbestendige economie	Reserve knelpunten economisch beleid	Waar worden de € 0,30 mln. uit reserve knelpunten economisch beleid precies voor ingezet?	De € 0,30 mln. uit de knelpuntenreserve wordt ingezet voor een provinciale acquisitiecasus. Om de economische en financiële belangen van de Provincie te beschermen, wordt hierover geen verdere informatie verstrekt. Uiteraard informeert het College Provinciale Staten zo nodig actief of desgevraagd onder oplegging van geheimhouding. Er kan bijvoorbeeld één keer per jaar een vertrouwelijke sessie worden georganiseerd over de acquisitie activiteiten.
69	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 6. Cultuur en erfgoed voor iedereen - 6.2. Erfgoed - 6.2.1. Erfgoed, monumenten en archeologie	Concretisering middelen	Graag iets meer duidelijkheid over wat we precies gaan doen met onderstaande: Erfgoeddigitalisering (€ 0,23 mln.); Coöperatie Erfgoed Limburg (€ 0,12 mln.); Nieuwe ontwikkelingen Erfgoed (€ 0,50 mln.).	Voor een aantal onderwerpen uit dit beleidskader Cultuur en Erfgoed 2024 – 2027 is het van belang om middelen uit de Programmareserve Cultuur en Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie vrij te spelen voor de uitvoering van deze onderwerpen in 2026. Hieronder volgt een korte toelichting per post: 1. In 2026 zijn wij voornemens om de erfgoedsector te helpen om digitalisering verder toe te passen en om instellingen aan te moedigen om samen te werken en deel uit te maken van een actief en betrokken netwerk. Met een subsidie voor het Kaderplan Digitalisering blijven wij Linked Open Limburg (LOL) en de Limburg Collectie ondersteunen en stimuleren wij projecten gericht op publieksbereik, duurzaam conserveren en kennisvergroting. Hiervoor maken wij in 2026 een bedrag uit de Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie vrij van € 232.000. 2. Voor het voortzetten van de ondersteuning van de Coöperatie Erfgoed Limburg maken wij € 120.000 in 2026 vrij uit de Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie. Dit is een projectbijdrage voor samenwerking binnen het erfgoedveld via de Coöperatie Erfgoed Limburg. 3. In het beleidskader Cultuur en Erfgoed (Beleidskader 6.2.7) is als doelstelling opgenomen om cultuur en erfgoed te verbinden met maatschappelijke opgaven en open te staan voor ontwikkelingen waarbij erfgoed wordt ingezet als inspiratiebron met een toegevoegde waarde voor de samenleving. Om dergelijke nieuwe en/of onverwachte ontwikkelingen op het gebied van erfgoed, die aansluiten bij de overkoepelende doelen van dit kader, te ondersteunen wordt voorgesteld om ook voor het jaar 2026 een bedrag van € 500.000 te dekken uit de Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
70	3-10-2025	Statenlid SP	Cynthia Smeets	Programmabegroting 2026 - 6. Cultuur en erfgoed voor iedereen - 6.1. Cultuur - 6.1.1. Cultuur	Specificering bedragen	<p>Graag iets meer helderheid over wat we met deze bedragen gaan doen:</p> <p>Subsidieregels Festivals en evenementen (€ 0,55 mln.);</p> <p>Jongerencultuur (€ 0,03 mln.);</p> <p>Nieuwe ontwikkelingen Cultuur (€ 0,30 mln.).</p>	<p>Voor een aantal onderwerpen uit dit beleidskader Cultuur en Erfgoed 2024 – 2027 is het van belang om middelen uit de Programmareserve Cultuur en Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie vrij te spelen voor de uitvoering van deze onderwerpen in 2026. Hieronder volgt een korte toelichting per post:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voor ondersteuning, via de Subsidieregeling Cultuur 2025-2027, van grotere festivals en evenementen die bijdragen aan de lokale en regionale cultuur van Limburg wordt voorgesteld zowel voor het jaar 2026 als voor het jaar 2027 een bedrag van € 550.000,- af te scheuren uit de Programmareserve Cultuur t.b.v. het subsidieplafond voor 2026 en voor 2027, en dit totaalbedrag van € 1.100.000,- te verwerken in de Begroting 2026. 2. Wij stimuleren, mede met het oog op cultuurparticipatie en talentontwikkeling van jongeren, jongere vormen van cultuur, zoals hiphopmuziek, graffiti, diverse dansvormen zoals breakdance en popping, geek culture spoken word, slam poetry, rap, dj'ing en beatbox. Conform Beleidskader wordt voor het jaar 2026 voorgesteld hiervoor een bedrag van € 25.000 (in te zetten voor subsidie en/of opdracht) af te scheuren uit de Programmareserve Cultuur. 3. In het Beleidskader Cultuur en Erfgoed is als doelstelling opgenomen om cultuur en erfgoed te verbinden met maatschappelijke opgaven en open te staan voor verrassende samenwerkingen, nadrukkelijk ruimte te hebben om ontwikkelingen te ondersteunen waarmee wij nieuwe vormen van cultuur mogelijk maken of waarbij cultuur wordt gebruikt als middel om mensen te verbinden of maatschappelijke problemen op te lossen. Om dergelijke nieuwe, onverwachte ontwikkelingen op het gebied van cultuur, die aansluiten bij de overkoepelende doelen van dit kader te ondersteunen, wordt voorgesteld om voor het jaar 2026 een bedrag van € 300.000,- (in te zetten voor subsidies en opdrachten) te dekken uit de Programmareserve Cultuur.
71	3-10-2025	Statenlid PvdA	Lianne Schuuring	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.1. Natuur, biodiversiteit en fauna	intensiveringsmiddelen	<p>Er staat dat "De aanvullende intensiveringsmiddelen (€ 2 mln.) die door Provinciale Staten ter beschikking zijn gesteld, worden benut voor het ondersteunen van initiatieven en projecten op het gebied van natuur en landschap die maatschappelijk draagvlak hebben en die invulling geven aan de in het beleidskader vastgestelde doelstellingen".</p> <p>Is het mogelijk dit te specificeren?</p>	<p>De middelen zijn als volgt toebedeeld:</p> <p>Initiatieven Faunabeheer (FBE, WBE's): € 300.000 verdeeld over 2025, 2026 en 2027. Voor onder andere trichine-onderzoek wilde zwijnen, Jagers in het Groen (inzaaien akkerranden t.b.v. biodiversiteit en akkervogels), mentor-project (opleiding nieuwe jagers), lokale faunaoverleggen, valwildcoördinatie.</p> <p>Exotenaanpak met het werkveld: € 430.000 verdeeld over 2024, 2025 en 2026 (bestrijdingsprojecten).</p> <p>Bossenbeleid: € 200.000, Bossenmakelaar (2 jaar) en Bossensymposium voor kennisdeling in oktober 2025.</p> <p>Nationale Parken: € 270.000 verdeeld over 2025, 2026 en 2027, ten behoeve van Vrijwilligers en Educatie.</p> <p>Nationale Parken: € 300.000 co-financiering Transitie Nationale Parken en grensgebieden.</p> <p>Biodiversiteit stimulering in Limburgse gemeenten: € 130.000, in 2025-2026 voor Toolbox en kennisplatform.</p> <p>Co-financiering Interreg project Klimaatrobuust Stadsgroen: € 50.000.</p> <p>Toekomstvisie 2050: € 110.000 ten behoeve van het onderdeel Landelijk Gebied.</p> <p>Uitvoering motie Bevers (nr. 3165): € 210.000.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
72	3-10-2025	Statenlid PvdA	Lianne Schuurin	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.1. Natuur, biodiversiteit en fauna	ontwikkelopgave	<p>"Eind 2024 is geconstateerd dat de voortgang met betrekking tot de eerste doelstelling ('ontwikkelopgave') nog onvoldoende was. Hierop is begin 2025 een pakket aan maatregelen gedefinieerd en deze zijn in uitvoering."</p> <p>Is dit pakket aan maatregelen genoeg om de classificatie 'onvoldoende' om te buigen naar 'voldoende'?</p>	<p>De volgende maatregelen zijn ondertussen uitgevoerd of in uitvoering:</p> <p>GS hebben ingestemd met het versnellingsprogramma realisatie ontwikkelopgave uw Staten zijn hierover geïnformeerd op 24 februari, GS DOC-00729097 - ID-124117.</p> <p>Om de kans om voldoende ha c1 te verwerven te vergroten, is 400ha c2 omgezet naar c1. Hiermee bedraagt het totale zoekgebied aan c1 nu ca 1200 ha.</p> <p>De uitvoering van dit versnellingsprogramma is van start gegaan. Hierbij worden de instrumenten SKNL, aankoop en eventuele kavelruil maximaal ingezet. Dit op basis van vrijwilligheid. Het uiteindelijke doel is om met alle c1 grondeigenaren in gesprek te komen over de kansen die natuurontwikkeling hen kan bieden.</p> <p>De SKNL regeling is als onderdeel van dit plan van een update voorzien, waarbij de belangrijkste wijziging is dat het maximum van euro 8.600,-/ha aan investeringssubsidie uit de regeling gehaald is. Voor grondeigenaren is dit maximum dus geen belemmering meer om zelf natuur te realiseren op hun c1 percelen.</p> <p>Het versnellingsprogramma biedt wat ons betreft voldoende maatregelen om de classificatie "onvoldoende" om te buigen naar "voldoende". Of de doelstellingen gehaald worden is niet met zekerheid te zeggen, voortgang wordt gemonitord.</p>
73	3-10-2025	Statenlid PvdA	Lianne Schuurin	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.2. Limburgs programma Landelijk Gebied	vergunningverlening	<p>"Daarnaast vertalen wij in 2026 onderdelen uit het Programma LOS naar regels in de Omgevingsverordening Limburg. Dit doen wij onder meer op basis van onderzoeken en gebaseerd op adviezen van onder andere de Ecologische Autoriteit als ook de Landsadvocaat welk de basis zijn van een geborgd samenhangend pakket van maatregelen. Hiermee is de basis gelegd om de vergunningverlening weer van het slot te halen."</p> <p>Wanneer is meer duidelijk over of de maatregelen daadwerkelijk juridisch gezien worden als een 'geborgd samenhangend pakket van maatregelen' en of daarmee de vergunningverlening inderdaad weer op gang kan komen?</p>	<p>Wij verwachten dat omtrent het voldoende geborgd zijn van maatregelen nog de nodige jurisprudentie zal verschijnen. Alsdan wordt het steeds duidelijker wanneer daaraan voldaan is. Hieraan is geen concrete tijdsindicatie te koppelen. Het LOS zelf is een beleidsdocument en daarmee slechts zelfbindend. Maatregelen in het LOS zijn daarmee nu nog niet voldoende geborgd. Per Natura 2000-gebied stellen we een geborgd maatregelenpakket op met een vertaling naar regels in de omgevingsverordening. Dit maatregelenpakket is geborgd omdat de maatregelen met zekerheid worden genomen, doordat de effecten van de maatregelen zijn doorgerekend, worden gemonitord en bijsturing is ingeregeld indien dat nodig blijkt. Het maatregelenpakket wordt ecologisch beoordeeld op het tegengaan van de verslechtering van de natuur.</p>
74	3-10-2025	Statenlid PvdA	Lianne Schuurin	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water - 1.3.1. Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem	KRW doelen	<p>"De Europese Kaderrichtlijn water vraagt van ons om uiterlijk in 2027 maatregelen te nemen om aan de waterkwaliteitsdoelen van deze richtlijn te voldoen. Wij zien dat met de huidige inzet het overal bereiken van deze doelen niet zal gaan lukken."</p> <p>Is bekend welke doelen niet behaald kunnen worden en welke doelen, eventueel met versterkte inzet, wel nog binnen handbereik liggen?</p>	<p>De KRW bevat een groot aantal parameters waaraan voldaan moet worden om de door de richtlijn vereiste goede ecologische en goede chemische toestand te bereiken. De huidige toestand (2025) betreffende deze parameters is per waterlichaam te vinden op KRW-factsheets Het Waterkwaliteitsportaal en geaggregeerd weergegeven op Het Waterkwaliteitsportaal dataviewer. Op basis van deze informatie is in de factsheets een verwachting omtrent doelbereik in 2027 vermeld. Dit is consistent met hetgeen omtrent het verwachte doelbereik in 2027 is opgenomen in het provinciaal waterprogramma 2022-2027.</p> <p>Op basis van voormelde informatie is bekend aan welke parameters in 2027 niet kan worden voldaan. Zo zijn er reeds verboden stoffen die nog steeds in het milieu aanwezig zijn (zgn. ubiquitaire stoffen) en waardoor geen zinvolle maatregelen mogelijk zijn. Voor andere parameters is doelbereik als onzeker aangemerkt omdat met een versterkte inzet doelbereik in 2027 vergroot zou kunnen worden. Daarbij is vooral te denken aan nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw waarvoor nieuw rijksbeleid nog niet volledig is uitgekristalliseerd.</p>
75	3-10-2025	Statenlid BBB	Heidi van der Pol	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	Rekenkundige ondergrens 1 mol	<p>In Den Haag wordt er gesproken over het instellen van een rekenkundige ondergrens van 1 mol. Welke effecten heeft dit op de vergunningverlening in Limburg?</p>	<p>Indien er sprake is van een rekenkundige ondergrens voor activiteiten die niet meer depositie veroorzaken dan 1 mol per hectare per jaar, dan betekent dit dat er geen vergunningen verleend kunnen worden voor die activiteiten. Er kan dan in AERIUS geen significant negatief effect op een Natura 2000 worden berekend worden en er is geen mogelijkheid voor het verlenen van vergunningen.</p>
76	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Financieel kader - Ontwikkeling van het begrotingsresultaat	Vervallen bedrag toekomstige periode	<p>De reservering van ruim 10 miljoen voor de volgende Statenperiode is vervallen. Betekent dit dat de volgende Staten deze middelen niet meer kunnen inzetten? Zo ja, moet dit dan niet een expliciet PS besluit zijn?</p>	<p>Nee, deze ruimte zat in een stelpost als reservering en was daardoor niet goed zichtbaar. Deze ruimte is, onder voorbehoud van besluitvorming van uw Staten, nog steeds beschikbaar voor de nieuwe Staten.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
77	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Financieel kader - Ontwikkeling van het begrotingsresultaat	Stijging meerjarenraming ANLB	Waarom stijgen de kosten van de meerjarenraming ANLB vanaf 2029 met ruim 5 miljoen per jaar.	Uw Staten hebben in 2022 met een Statenvoorstel besloten dat de financiering van dergelijke opgaven structureel van aard waren. In de begroting was echter alleen uitgegaan van een meerjarige beschikking van 6 jaar. In het kader van realistisch begroten hebben wij voorgesteld om deze raming, in lijn met het Statenvoorstel, structureel van aard te maken.
78	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie	Besluitvorming WZL	Wat is de actuele planning iz. Besluitvorming rond Warmtenet Zuid-Limburg?	Na afronding van de gehele ontwikkelfase kan een Statenvoorstel aan uw Staten aangeboden worden. Dit vindt naar verwachting plaats in 2026.
79	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie	Investering WZL	5 tot 10 miljoen voor WZL: betreft dit een (rendabele) investering of een subsidie?	Momenteel bevindt WZL zich in de ontwikkelfase en wordt nog in beeld gebracht op welke manier het project succesvol kan worden gerealiseerd. Op basis hiervan wordt nog bepaald welk Provinciaal instrumentarium het meest geschikt is, waarbij investering en subsidie tot de afwegingen behoren. Dit wordt na de ontwikkelfase van WZL nader uitgewerkt in een separaat Statenvoorstel.
80	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Begroting in één oogopslag - Begroting 2026 in één oogopslag	Grensinfopunten	welke extra activiteiten gaan de grensinfopunten uitvoeren voor de structurele budgetverhoging?	Feitelijk is er sprake van toegenomen aantallen en complexere activiteiten, evenals inflatie. In de evaluatie (2024) is geconcludeerd dat de bedragen, die in 2018 zijn vastgesteld voor de Grensinfopunten (GIP's), niet meer toereikend zijn om de dienstverlening te blijven bieden. Om de ingezette kwalitatieve doorontwikkeling in de komende jaren krachtig door te zetten, het GIP-netwerk verder te versterken en kwetsbaarheid te verminderen is structureel additionele financiële steun van de betrokken partners nodig: Rijk, provincie en regio. Alleen op die manier kunnen de diensten door de GIP's nog gericht aan klanten c.q. inwoners, werknemers en werkgevers worden verleend.
81	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Begroting in één oogopslag - Begroting 2026 in één oogopslag	RUD NML	waarom is structureel 150.000 extra geraamd voor de RUD NML? Wat gaan zij dan meer leveren dan nu (los van de organisatievorm)?	De RUD LN heeft laten weten dat zij (in het kader van de transformatie naar een fysieke en robuuste omgevingsdienst) voor het uitvoeren van de bodemtaken structureel 2 fte extra toezichthouders voor alle deelnemers (de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten) gaan werven en inzetten. De Provincie is gevraagd een bijdrage te leveren aan de dekking van de kosten voor de inzet van deze bodemtoezichthouders. De Provincie ontvangt tot en met 2030 een Rijksbijdrage van jaarlijks € 300.000,- voor de uitvoering van de wettelijke taken in het kader van de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit. Op grond van een toezegging van voormalig gedeputeerde Van Toorenburg in de Interim Statencommissie van 2 juni 2023 moet de RUD LN vanaf 2025 tot en met 2030 jaarlijks een bijdrage van € 150.000,- ontvangen voor het uitvoeren van de bodemtaken van de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten. De ODZL ontvangt daarvoor ook een bedrag van € 150.000,- in beginsel tot en met 2030 voor het uitvoeren van deze taken voor de Zuid-Limburgse gemeenten. De bijdrage voor de RUD LN is echter nog niet opgenomen in de Provinciale begroting. Met de bijdrage van € 150.000,- van de Provincie gaat de RUD LN als opgemerkt 2 fte extra toezichthouders werven en inzetten voor de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten. De RUD LN gaat dus ten opzichte van de Provincie niet meer of anders leveren. Vanwege de eerdere toezegging voelt het college zich echter gehouden een bijdrage van € 150.000,- aan de werving en inzet te gaan leveren.
82	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	wat zijn de redenen voor de groei van het ANLB? Is daarop door de Provincie actief gestuurd? Is een concrete target bepaald? Worden de extra kosten door het Rijk gedekt?	De groei van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB) vloeit voort uit de start van het Rijksprogramma Agrarisch Natuurbeheer (ANB). Binnen dit programma is het ANLB één van de belangrijkste instrumenten. Het Rijk heeft de ambitie uitgesproken om het agrarisch natuurbeheer landelijk uit te breiden van circa 110.000 hectare naar 280.000 hectare. Hiervoor volgen ook rijksmiddelen: Vanaf 2026 wordt € 83,04 miljoen ingezet voor zowel de voortzetting van het bestaande ANLB-programma als voor uitbreiding en/of verzwaring van de huidige beheerpakketten. De provincie Limburg heeft hierop actief gestuurd door te lobbyen voor een evenredige toewijzing van middelen uit het Rijksprogramma naar Limburg. Provincie Limburg zal per 2026 jaarlijks ruim 7,2 miljoen ontvangen vanuit het Rijk ten behoeve van het bovenstaande. Binnen het programma zijn duidelijke inhoudelijke doelen geformuleerd. De minister heeft per brief bevestigd dat alle extra kosten die voortvloeien uit de uitbreiding worden gedekt.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
83	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	ANLB	waaron stijgen de kosten voor ANLB vanaf 2029 met 5 mln per jaar? Is daar dekking voor?	De kosten voor het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB) in Limburg stijgen vanaf 2029 met €5 miljoen per jaar. Deze stijging houdt verband met een geplande uitbreiding van het beheerareaal, zoals ook toegelicht bij vraag 82. In de begroting 2025 en verder is de raming van het ANLB opgenomen tot en met 2028, overeenkomstig de looptijd van de huidige subsidie aan coöperatie Natuurrijk Limburg. Om een realistisch meerjarenbeeld te bieden, is deze raming structureel doorgetrokken vanaf 2029. Het is immers aannemelijk dat het ANLB ook na afloop van de huidige subsidieperiode wordt voortgezet. De opgenomen bedragen zijn geïndexeerd en geraamd onder een stelpost. De extra kosten vanaf 2029 worden gedekt uit middelen die beschikbaar zijn gesteld via het Rijksprogramma ANB. De minister heeft per brief bevestigd dat alle extra kosten die voortvloeien uit de uitbreiding worden gedekt.
84	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie	Warmtenet ZL	Wat is de actuele planning m.b.t. besluitvorming rond Warmtenet ZL? Welke positie is daarin voor PS weggelegd?	Na afronding van de gehele ontwikkelfase kan een Statenvoorstel aan uw Staten aangeboden worden. Dit vindt naar verwachting plaats in 2026.
85	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie	Warmtenet ZL	Is de 5 tot 10 mln voor Warmtenet ZL een (rendabele) investering of een subsidie?	Momenteel bevindt WZL zich in de ontwikkelfase en wordt nog in beeld gebracht op welke manier het project succesvol kan worden gerealiseerd. Op basis hiervan wordt nog bepaald welk Provinciaal instrumentarium het meest geschikt is, waarbij investering en subsidie tot de afwegingen behoren. Dit wordt na de ontwikkelfase van WZL nader uitgewerkt in een separaat Statenvoorstel.
86	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 2. § Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Structureel exploitatiesaldo	Lasten versus taken	zijn in dit verband 'incidentele lasten' ook gekoppeld aan incidentele taken? Of zitten ook structurele taken in de exploitatiebegroting die incidenteel worden gedekt? Zo ja voor welk bedrag en % van het totaal?	Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen structurele lasten te worden gedekt met structurele baten. Het is dus niet toegestaan om structurele lasten te dekken met incidentele baten. Incidentele lasten mogen daarentegen wel worden gedekt door zowel structurele als incidentele baten. Deze norm waarborgt dat de begroting structureel in evenwicht blijft en dat structurele uitgaven op de lange termijn duurzaam kunnen worden gefinancierd.
87	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 3. § Onderhoud kapitaalgoederen - Gebouwen	Stationsgebouw ZLSM	wordt dit gebouw marktconform verhuurd of bestaan er andere afspraken?	Ja, dit gebouw wordt marktconform verhuurd op basis van een verhuurovereenkomst.
88	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 7. § Grondbeleid - Toelichting op deze projecten	Californie	Is de tekst m.b.t. Californië actueel? Mede in het licht van het beschreven risico op pagina 199. Daar wordt redelijk zeker gesteld dat het risico nihil is omdat boekwaarde en marktwaarde overeen komen. Geldt die classificatie ook in geval van een faillissement?	De rapportage is uiteraard een momentopname. We merken hierbij op dat de gronden hun waarde blijven behouden, omdat de Provincie dan de vrijheid heeft om deze gronden in de markt te koop te zetten. De huidige marktwaarde van de gronden komt minimaal overeen met de boekwaarde, waardoor het risico op het moeten afwaarderen nihil is.
89	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Inleiding	Ontwikkelopgave	Er is 1783 ha verworven tegen de target van 2600 ha in 2027. Gaan we dat halen?	Zoals reeds beantwoord bij vraag 42, resteert per 1-1-2025 idd nog een opgave om 2600 -/ - 1783 = 817ha te verwerven. De verwachting is dat met het huidige tempo deze hectares niet verworven zijn per ultimo 2027. Hierover zijn we in IPO-verband met het Rijk in gesprek. Zoals bij vraag 72 benoemd.
90	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Inleiding	Ontwikkelopgave	stand is 2451 ha verworven tegen target van 3431 ha in 2027. Gaan we dat halen?	Hier wordt naar alle waarschijnlijkheid ingericht bedoeld ipv verworven. Voor wat betreft de inrichting die door de provincie zelf wordt gerealiseerd in het kader van de ontwikkelopgave, is deze afhankelijk van de te verwerven gronden en kan fluctueren in de loop der jaren. Zelfrealisatie door terreineigenaren vormt daarom een noodzakelijke aanvulling om de totale opgave tijdig te kunnen realiseren. Hiervoor zijn we afhankelijk van initiatieven van derden.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
91	3-10-2025	Statenlid CDA	Mirjam Depondt	Programmabegroting 2026 - 2. Samen leven en bestaanszekerheid - 2.1. Sociale agenda	Gratis Bibliotheeklidmaatschap	er wordt 590.000 extra toegevoegd. Hoe groot was het budget nu? Is dat incidenteel of structureel? Zijn er nog andere partijen die hieraan meebetalen en zo ja wie en hoeveel? Dit gratis lidmaatschap is opgenomen in het Beleidskader als voornemen. Waarom is ervoor gekozen de aanpak niet voor te leggen aan PS maar te volstaan met een mededeling PH?	Het gratis bibliotheeklidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs is als beoogde maatregel opgenomen in het Aanvalsplan Laaggeletterdheid 2025 – 2027. Dit plan is conform afspraak met uw Statenop 12 december 2024 middels een informeren stuk aan u voorgelegd. Het project heeft een looptijd van 2025 tot en met 2027 en wordt ondersteund door de Provincie Limburg, Cubiss Limburg en lokale bibliotheken. Voor dit project hebben we als Provincie een incidentele subsidie van € 1.082.000 verstrekt op een totale projectbegroting van € 1.920.680. De Limburgse bibliotheken dragen in totaal € 660.000 bij, Cubiss Limburg € 130.100 en een sectorfonds voor scholing en opleiding € 48.589. Het verstrekte subsidiebedrag wordt gedekt uit Programmaliijn 2. Samen leven en Bestaanszekerheid. Voor een bedrag van € 588.527 is voorgesteld deze vrij te maken uit de programmareserve Sociale Agenda. We vinden het belangrijk te melden dat het hier niet gaat om extra middelen, maar om het vrijmaken van gelden binnen de (op grond van het coalitieakkoord) met uw Staten vastgestelde Programmareserve van € 27 mln. De financiële consequenties hiervan worden ter goedkeuring voorgelegd aan Provinciale Staten in de Najaarsnota 2025.
92	4-10-2025	Statenlid BBB	Heidi van der Pol	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.3. Landschap	LEADER	Waarom wordt vanuit het Leader traject alleen initiatieven in Weerterland en het Heuvelland gefaciliteerd. Is het mogelijk om bij een nieuwe openstelling ook andere regio's in Limburg te betrekken?	Bij de start van de nieuwe GLB-periode (2023) was er een openstelling waarin gebieden plannen/ voorstellen onder het LEADER-programma konden indienen. Alleen de gebieden Weerterland en Zuid-Limburg hebben destijds op deze oproep gereageerd. Uiteindelijk hebben deze twee gebieden een Lokale Ontwikkelingsstrategie ingediend, welke is goedgekeurd door een adviescommissie. Op dit moment zijn in de provincie Limburg daarom deze twee gebieden aangewezen als LEADER-gebied: LEADER Zuid-Limburg en LEADER Weerterland. De huidige LEADER periode loopt tot en met 2027. In 2028 start een nieuwe GLB-periode. Continuering van LEADER in deze nieuwe GLB-periode is nu onderdeel van lopende gesprekken. Indien LEADER na 2027 voortgezet wordt, zal een nieuwe openstelling volgen. Dan kunnen ook andere regio's in Limburg deelnemen aan LEADER. Dit kan door: 1. Aan te sluiten bij een bestaand LEADER-gebied (Zuid-Limburg of Weerterland) 2. Het aanmelden van een nieuwe LEADER-gebied. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het aantal LEADER-gebieden sterk bepaald wordt door beschikbare (Europese) budgetten in de nieuwe openstellingsperiode.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
93	4-10-2025	Statenlid BBB	Heidi van der Pol	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Welke kosten worden op rekening 60536 en 60537 geboekt?	Wat voor kosten vallen onder 60536 Natuurmonitoring en 60537 Initiatieven natuur?	<p>Kosten onder FCL 60536 Natuurmonitoring betreffen een structureel budget en dit wordt bijna ieder jaar op dezelfde wijze weggezet. Deze kosten hebben voornamelijk betrekking op werkzaamheden voor (wettelijk vereiste) habitat- en florakartering.</p> <p>FCL 60537 Initiatieven natuur is een incidenteel budget. Dit betreft de € 2 mio aan intensiveringsmiddelen die door PS zijn toegekend om te besteden aan initiatieven op het vlak van Natuur en Landschap in de huidige coalitieperiode.</p> <p>De middelen zijn als volgt toebedeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Initiatieven Faunabeheer (FBE, WBE's): € 300.000 verdeeld over 2025, 2026 en 2027. Voor onder andere trichine-onderzoek wilde zwijnen, Jagers in het Groen (inzaaien akkerranden t.b.v. biodiversiteit en akkervogels), mentorproject (opleiding nieuwe jagers), lokale faunaoverleggen, valwildcoördinatie. - Exotenaanpak met het werkveld: € 430.000 verdeeld over 2024, 2025 en 2026 (bestrijdingsprojecten). - Bossenbeleid: € 200.000, Bossenmakelaar (2 jaar) en Bossensymposium voor kennisdeling in oktober 2025. - Nationale Parken: € 270.000 verdeeld over 2025, 2026 en 2027, ten behoeve van Vrijwilligers en Educatie. - Nationale Parken: € 300.000 co-financiering Transitie Nationale Parken en grensgebieden. - Biodiversiteit stimulering in Limburgse gemeenten: € 130.000, in 2025-2026 voor Toolbox en kennisplatform. - Co-financiering Interreg project Klimaatrobuust Stadsgroen: € 50.000. - Toekomstvisie 2050: € 110.000 ten behoeve van het onderdeel Landelijk Gebied. - Uitvoering motie Bevers (nr. 3165): € 210.000.
94	4-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water	Beekherstel	In het schema staat dat 0,2 (km) beken hersteld zijn in 2023 en 0,8 in 2024. Is de conclusie dan terecht dat we wel met de uitgave aan het werk zijn, in uitvoering van 63,3 km, maar dat nog eigenlijk niets gerealiseerd is (0,8 km)	De conclusie is terecht dat een groot deel van de opgave nog in uitvoering is. Dit betekent echter niet dat er nog niets gerealiseerd is maar enkel dat de onderhanden beektrajecten anno 2024 nog niet afgerond waren. Wij voeren periodiek bestuurlijk overleg met het waterschap waarin we de voortgang van de realisatie van de KRW-maatregelen door het waterschap bespreken. Het waterschap geeft aan te verwachten dat eind 2027 de beekherstelopgave grotendeels zal zijn afgerond, maar dat op enkele trajecten tijdige voltooiing kan worden belemmerd of vertraagd, met name door problemen rond grondverwerving. Voor maatregelen welke niet tijdig zijn afgerond dient het waterschap verantwoording af te leggen, welke als onderdeel van het landelijke Stroomgebiedbeheerplan wordt voorgelegd aan de Europese Commissie.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
95	4-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water	Verdroogde meetpunten D_5b	<p>Het percentage van meetpunten in Natura2000 gebieden dat verdroogd is (gemiddelde periode) van 8 jaar laat een forst stijging zien van het aantal verdroogde meetpunten, van circa 40 % naar circa 60 %. In geen enkel Natura2000 gebied wordt voldaan aan het criterium dat alle meetpunten goed moeten scoren: is dit criterium afkomstig van de Kaderrichtlijn Water, van de Natura-2000 regelgeving en/of van eigen beleid?</p> <p>Wordt het bestaande beleid terzake bijgesteld naar aanleiding van deze grote en snelle stijging en zo ja wanneer?</p>	<p>Bijlage V van de KRW geeft aan dat het grondwater, zowel kwantitatief als kwalitatief, geen negatieve invloed mag hebben op het bereiken van de doelen van de bijbehorende oppervlaktewateren en grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen. Tot de grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen rekenen wij de grondwaterafhankelijke habitattypen die voor een Natura 2000-gebied zijn aangewezen in het Aanwijzingsbesluit. De toestand van het grondwater wordt bepaald aan de hand van meetgegevens van grondwatermeetpunten in of nabij grondwaterafhankelijke habitattypen. Voor de habitattypen geldt een verslechteringsverbod waarbij de kwaliteit en omvang niet mag verslechteren omdat niet wordt voldaan aan de hydrologische eisen van een habitatype. De beoordeling vindt plaats op het niveau van het habitatype en niet op niveau van het Natura 2000-gebied. Dit laat onverlet dat vereist is dat voor het gehele Natura 2000-gebied de hydrologische condities op orde dienen te zijn voor de aangewezen grondwaterafhankelijke habitattypen.</p> <p>Het beleid wordt bijgesteld. De uitkomsten van de beleidsmonitoring zijn een belangrijk signaal voor eventuele bijstelling van het beleid. Voor het beleid en uitwerking voor de Natura 2000-gebieden vindt bijstelling plaats met de periodieke actualisatie (de zgn. APK) van de Natuurdoelanalyses (NDA) voor de Natura 2000-gebieden. In NDA's wordt op basis van actuele monitoringsdata de staat van instandhouding van de te beschermen habitattypen en soorten beschreven en wordt, afhankelijk van de toegekende doelstelling, beoordeeld of sprake is van verbetering of uitbreiding, behoud of juist verslechtering. Bij verslechtering (zoals bij een geconstateerde verdere verdroging) zal vanwege het verslechteringsverbod van de Habitatrictlijn (dat voor de waterafhankelijke natuur ook doorwerkt in de Kaderrichtlijn Water), er een aanvullend pakket aan maatregelen ontwikkeld moeten worden om verdere verslechtering te voorkomen en herstel te bewerkstelligen. Een aspect dat in de actualisatie van de NDA's nadrukkelijker dan tot nu toe zal worden belicht is de drukfactor klimaat(verandering) als veroorzaker van verdroging/droogte.</p>
96	4-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water - 1.3.1. Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem	Afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en de uitspoeling van nutriënten	<p>Hier staat dat met het Waterschap de afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en de uitspoeling van nutriënten in beekdalen en in de zones rond de Natura2000 gebieden te onderzoeken.</p> <p>Bij de activiteiten staat het goede landbouwkundige gebruik zijn verbeterd. Als maatregel wordt genoemd: ondersteuning van agrariers in het toepassen die tot minder uitspoeling leiden.</p> <p>Dit is verwarrend en onduidelijk. Gaat nu in de beekdalen en de zones rond de Natura2000 gebieden een onderzoek plaatsvinden, terwijl we in andere gebieden al ondersteuning bieden aan agrariers om maatregelen toe te passen. Hoe kan het dat je in het ene plek moet onderzoeken en op de andere al ondersteuning voor toepassing kunt verlenen.</p> <p>Of andersom wordt het goede landbouwkundige gebruik alleen verbeterd in de beekdalen en in de zones rond de Natura2000 gebieden.</p> <p>Hoe wordt de ondersteuning georganiseerd, via een specifiek project of programma?</p>	<p>In grondwaterbeschermingsgebieden (tbv van het drinkwater) hebben wij landbouwers in afgelopen jaren in het kader van het project Duurzaam Schoon Grondwater met bemestingsadviezen ondersteund, met als doel de uitspoeling van nutriënten naar het grondwater te verminderen. Met ingang van 2025 wordt dit project voortgezet onder de titel WaterWinst, waarbij het de ambitie is om de aanpak uit te breiden naar gewasbeschermingsmiddelen.</p> <p>Op grond van de door PS aangenomen motie 3212 onderzoeken wij hoe de uit-en afspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen rond Natura2000 gebieden en in beekdalen naar de natuur en oppervlaktewater kan worden beperkt. Op basis van het onderzoek zullen wij bezien hoe uitvoering van maatregelen kan worden georganiseerd. Uiteraard zullen we daarbij gebruik maken van de kennis over de aanpak van nutriënten in grondwaterbeschermingsgebieden, opgedaan in het project Duurzaam Schoon Grondwater. Kennis over een gebiedsspecifieke aanpak van gewasbeschermingsmiddelen moet nog opgebouwd worden</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
97	5-10-2025	Statenlid D66	Anne Wesseling	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water	Hoeveel budget besteed het college (eventueel via het WRL) aan WADI's als waterbergingsoptie?	Hoeveel budget besteed het college (eventueel via het WRL) aan WADI's als waterbergingsoptie?	Op dit moment staat er via het programma WRL een subsidie; de kansenregeling open. Daarin zijn op dit moment twee projecten aangevraagd waarin WADI's zijn opgenomen. Het betreft een project rond Villa Nieuw Erenstein en een aanvraag in de gemeente Voerendaal. Daarnaast is er ook een heel scala aan andere (gelijksortige) maatregelen als infiltratie buffers, een infiltratiekelder en een grindkoffer in aanvragen opgenomen. Vanuit de subsidieregeling van het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) ondersteunen wij gemeenten in het nemen van maatregelen om droogte te voorkomen, en water op te vangen en vast te houden. In DHZ fase 2 (looptijd 2022-2027) is ca 1 mln. subsidie verleend aan gemeenten voor maatregelen als WADI's, buffers en wateropvang. Het betreft hier middelen die van het rijk ontvangen zijn uit het landelijke Deltafonds.
98	5-10-2025	Statenlid D66	Anne Wesseling	Programmabegroting 2026 - 5. Leefbare steden en dorpen - 5.1. Leefbare steden en dorpen	Veiligheid in steden en dorpen	Welke budgetten wil de provincie waaraan besteden als het gaat om de veiligheid in dorpen en steden?	De middelen van de Leefbaarheidsaanpak zijn ook beschikbaar voor het verbeteren van de veiligheid in dorpen en steden, met inachtneming van de geldende subsidievoorwaarden. De mate waarin de middelen aan dit doel worden besteed, hangt af van de subsidiabele initiatieven die worden ingediend. Er is geen specifiek deel van de middelen geormerkt voor veiligheid.
99	5-10-2025	Statenlid D66	Anne Wesseling	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Realisatie ontwikkelopgave - verwerving	Wat is de oorzaak van de stagnerende groei van de Realisatie ontwikkelopgave - verwerving?	Hierover zijn uw Staten geïnformeerd op 24 februari, GS DOC-00729097 - ID-124117
100	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen	Revisering CBS regionale economie	Voor deze indicator zou ik graag inzicht in andere provincies ontvangen. Alleen bij het zoeken naar de gereviseerde cijfers kon ik alleen de oude cijfers vinden. Graag een link naar de CBS cijfers of inzicht in de cijfers voor andere provincies	StatLine - Regionale kerncijfers; nationale rekeningen, 1995-2022
101	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water	Verdroging en grondwateronttrekkingen	Er worden wel cijfers verstrekt over de grondwateronttrekkingen van WML maar niet van grondwateronttrekkingen voor landbouw of industrie. Kunnen deze cijfers ook inzichtelijk worden gemaakt.?	De cijfers over drinkwater zijn als indicator opgenomen om inzicht te geven in de beschikbaarheid van drinkwater. Zij geven de verhouding aan tussen de vergunde ruimte en de onttrekking. Daarmee geven ze inzicht in de beschikbaarheid van drinkwater voor de Limburgers. Cijfers over onttrekkingen door industrie en landbouw zijn geen indicatoren voor onze P&C cyclus. Deze gegevens komen echter wel beschikbaar en wij zullen u het overzicht aanbieden voor uw bespreking van de grondwaterheffing in uw staten in Q4 van dit jaar.
102	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.2. Limburgs programma Landelijk Gebied	Effecten uitkoopprogramma's	Welke uitkoopprogramma's voor agrarische ondernemers zijn er sinds 2019 geweest in de provincie? Met welke aantallen is de veestapel (per soort dier) daardoor gedaald. Hoeveel is de totale veestapel (per soort dier) gedaald. (Of misschien gestegen?) Tot welke emissie - en depositiewaarden (absoluut, procentueel) van stikstof hebben de programma's geleid? Hoeveel groei heeft op de veestapel (per soort, in aantallen) in dezelfde periode plaatsgevonden? Hoeveel nieuwe (of aanvullende) vergunningen zijn hiervoor verleend? En hoe vertaalt deze toename zich in emissies en deposities toename?	MGA1 is het enige uitkoopprogramma dat door de provincie Limburg is uitgevoerd en afgerond. In totaal hebben 21 bedrijven gebruik gemaakt van deze regeling. In totaal is 110.000 kg NH3 emissie ingetrokken. Bijna 55 hectaren landbouwgrond wordt omgevormd naar bepaalde natuurdoeltypen. De andere (rijks)regelingen, de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv), de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) kleinere sectoren, de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) zijn regelingen die door het rijk worden uitgevoerd. Ook de provinciale MGB (nadere subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties provincie Limburg) , die recent is opengesteld is een beëindigingsregeling en geen opkoopregeling. De resultaten in de vorm van emissiewaarden en aantal stuks vee per soort dier zijn hiervan (nog) niet bekend. Wij hebben het ministerie hierover om nadere informatie gevraagd. LBV(+) Momenteel hebben 105 LBV(+)-deelnemers een verzoek tot intrekking van de vigerende Wnb-vergunning ingediend. Dit betreft een vermindering van circa 330 ton NH3. MGA Onderstaande tabel laat per Natura 2000-gebied zien wat de totale bijdrage (mol/ha/jaar) van deze locaties tezamen betreft op het hexagoon waarop de grootste bijdrage wordt berekend:

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
103	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	Agrarisch natuurbeheer	Het agrarisch natuurbeheer is in 2024 ongeveer 4000 hectare. Op hoeveel hectare komt 2025 ongeveer uit. Over hoeveel aangesloten percelen is deze 4000 ha verdeeld. Oftewel in welke mate is dit agrarisch natuurbeheer versnipperd?	In 2024 omvat het ANLb in Limburg circa 3.924 hectare, verdeeld over 9.338 beheereenheden. Voor 2025 wordt een toename verwacht naar ongeveer 4.054 hectare en 9.539 beheereenheden (vaststelling medio oktober). Dit duidt op een hoge mate van administratieve versnippering, met name door de 6.927 beheereenheden onder landschapsbeheer, die vaak lijnvormige elementen omvatten verspreid over meerdere percelen.
104	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	GBDA	Hoeveel GBDA is 5,6% in hectare en van wat (beschrijving en ha)	'Momenteel is de GBDA van Limburg berekend op 5,8%. Dit betreft een oppervlakte van circa 7.500 hectare GBDA in het landelijk gebied. Gegevens over de oppervlakten per type element dienen nog berekend te worden. De groenblauwe dooradering bestaat uit kruidachtige, houtige en natte vegetatie. Voor de berekening van de groenblauwe dooradering volgen we de definitie en opgavegebied zoals opgesteld in het Nationaal Aanvalsplan Landschap.
105	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	NNN	<p>1. Wat is het doel van het NNN om in ha te realiseren. Hoeveel hectaren zijn in 2024 toegevoegd.</p> <p>2. Hoe groot is de overlap tussen het NNN en de groenblauwe dooradering.</p> <p>3. Hoe moeten de twee tabellen over het NNN gelezen worden? Als 2501 ha verworven natuur (2023) is 2176 ingericht en moet dus nog 325 ha worden ingericht?. Of geldt 1270 ha nog in te richten, waar voor 990 ha nog functieverandering nodig is. Of per 1 jan 2025 was de ontwikkelopgave nog 980 ha in te richten waarvoor voor 817 ha nog functieverandering. Kunnen jullie deze aantallen duidelijker met elkaar in verband brengen (de en en waarvoor teksten zijn o.a. onduidelijk)</p> <p>4. Er zit tussen 2021 en 2023 geen voortgang in de NNN inrichting. Is dit inmiddels in 2024 op gang gekomen en met hoeveel.</p>	<p>1. Wat is het doel van het NNN om in ha te realiseren. Hoeveel hectaren zijn in 2024 toegevoegd. Van de totale verwervingsopgave van 2600 is per 1-1-2025 reeds 1783 ha verworven, de resterende verwervingsopgave bedraagt per 1-1-2025 dus nog 817ha.</p> <p>Van de totale inrichtingsopgave van 3431 is per 1-1-2025 reeds 2451 ha ingericht, de resterende inrichtingsopgave bedraagt per 1-1-2025 dus nog 980ha.</p> <p>Op 1-1-2024 was de stand van zaken 892 ha af te waarderen en 1253 in te richten. Dit betekent dat er in 2024 75 ha is afgewaardeerd en 273 ha is ingericht. Bij dit laatste getal hoort de opmerking dat deze hectares voor een groot deel in eerdere jaren zijn ingericht, maar pas nu in de monitoring zijn meegenomen als gevolg van een aanvullende controle op de cijfers.</p> <p>2. Hoe groot is de overlap tussen het NNN en de groenblauwe dooradering. De groenblauwe dooradering heeft betrekking op het landelijk gebied buiten het NNN. Derhalve is de overlap 0 ha.</p> <p>3. Hoe moeten de twee tabellen over het NNN gelezen worden? Als 2501 ha verworven natuur (2023) is 2176 ingericht en moet dus nog 325 ha worden ingericht?. Of geldt 1270 ha nog in te richten, waar voor 990 ha nog functieverandering nodig is. Of per 1 jan 2025 was de ontwikkelopgave nog 980 ha in te richten waarvoor voor 817 ha nog functieverandering. Kunnen jullie deze aantallen duidelijker met elkaar in verband brengen (de en en waarvoor teksten zijn o.a. onduidelijk)</p> <p>De tabellen dienen op de volgende manier gelezen te worden:</p>

Maasduinen	3.255,30
Weeter- en Budelerbergen & Ringselven	1.088,20
Roerdal	976,60
Kunderberg	692,20
Zeldersche Driessen	686,39
Deurnsche Peel & Mariapeel	215,50
Sarsven en de Banen	116,50
Groote Peel	118,30
Meinweg	25,43
Saveisbos	21,44
Geleenbeekdal	8,63
Noorbeemden & Hoogbos	7,82
Leudal	6,67
Boschhuizerbergen	6,42
Swalmdal	5,03
Strabrechtse Heide & Beuven	3,73
Sint Jansberg	3,26
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	2,56
Oeffelter Meent	2,57
Bemelerberg & Schiepersberg	2,08
Geuldal	1,40
De Bruuk	1,43
Brunsummerheide	1,33
Sint Pietersberg & Jekerdal	1,04
Rijntakken	0,56

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
				Bunder & Elslooërbos	0,40		<p>Tabel verworven hectares: De opgave is om in totaal 2600 hectares te verwerven. Met verwerven wordt hiermee bedoelt "het contractueel vastleggen" van hectares c1. Dit vastleggen kan middels aankoop van een perceel c1 door de provincie, of middels het vestigen van een kwalitatieve verplichting op een c1 perceel (zelfrealisatie van natuur door de grondeigenaar op het desbetreffende c1 perceel, gefinancierd middels SKNL). Hiermee is de functieverandering een feit. Per 1-1-2025 is contractueel 1783 ha verworven (vastgelegd), dus resteert nog 817 ha te verwerven.</p> <p>Tabel ingerichte hectares: Het concreet inrichten van c1 percelen kan pas plaats vinden nadat deze hectares verworven (vastgelegd / gecontracteerd) zijn. Dan pas is de functieverandering namelijk een feit. Het verwerven loopt dus altijd voor op het inrichten. De opgave is om in totaal 3431 hectares in te richten. Per 1-1-2025 is in totaal 2451 ha ingericht, dus resteert nog 980 ha in te richten.</p> <p>4. Er zit tussen 2021 en 2023 geen voortgang in de NNN inrichting. Is dit inmiddels in 2024 op gang gekomen en met hoeveel. Op 1-1-2024 was de stand van zaken 892 ha af te waarden en 1253 in te richten. Dit betekent dat er in 2024 75 ha is afgewaardeerd en 273 ha is ingericht. Bij dit laatste getal hoort de opmerking dat deze hectares voor een groot deel in eerdere jaren zijn ingericht, maar pas nu in de monitoring zijn meegenomen als gevolg van een aanvullende controle op de cijfers.</p>
106	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	Tabel beheer van natuurwaarden	Klopt het dat bedoeld wordt 195 ha en niet 195.613 hectare?	<p>Per abus is in de Najaarsnota 2025 en in de Programmabegroting 2026 een foutieve grafiek opgenomen voor indicator R_3a. De waarde 195.613 is onjuist.</p> <p>U wordt verwezen naar de juiste grafiek voor indicator R_3a, die is opgenomen in de Beleidsmonitor Najaar 2025.</p>
107	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	Subsidies voor afwaardering inrichting natuurherstel en natuurbeheer	<p>Hoeveel subsidies is er voor afwaardering, inrichting natuurherstel en natuurbeheer.?</p> <p>Welke regelingen zijn dat?</p>	<p>Er zijn verschillende subsidieregels voor afwaardering, inrichting natuurherstel en natuurbeheer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg 2016 biedt de mogelijkheid voor subsidie aan te vragen voor natuurbeheer (via openstellingsbesluit SVNL) en agrarisch natuurbeheer (met een eigen openstellingsbesluit, ook wel ANlb genoemd). - Subsidierегeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap Limburg (SKNL 2021) ondersteunt functieverandering van landbouwgrond naar natuur d.m.v. een subsidie voor functieverandering (afwaardering) en investeringsmaatregelen (inrichtingskosten). - Voor Natuurherstel was er de inmiddels vervallen regeling Subsidie gebiedsgerichte maatregelen Natuur (Nadere subsidieregels gebiedsgerichte maatregelen programma Natuur 2021-2023). <p>Subsidies zijn overigens terug te vinden in het openbaar subsidieregister. Dit subsidieregister bestaat uit een overzicht van subsidies die door Gedeputeerde Staten zijn verstrekt met het bijbehorend bedrag. Meer informatie is te vinden op onze provinciale website: https://www.limburg.nl/loket/subsidies/subsidieregister/</p>
108	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - Perspectief voor het landelijk gebied	Subsidiestelsel Natuur en Landschap	Wat betekent gesubsidieerd beheer via het subsidiestelsel Natuur en Landschap. Wanneer wordt het NNN (2500 ha?) beheerd via het subsidiestelsel Natuur en Landschap?	<p>Terreinbeherende organisaties en (agrarische) natuurcollectieven kunnen een aanvraag indienen voor subsidie voor natuurbeheer of agrarisch natuurbeheer voor beheermaatregelen van natuur- en landschapsbeheertypen op natuurterreinen of agrarische grond. Dit gaat via de verordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg en is onderdeel van het landelijke subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL).</p> <p>Een van vereisten om voor subsidie in aanmerking te komen is dat de activiteiten plaats vinden op een natuurterrein dat is opgenomen in het natuurbeheerplan</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
109	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water	Doel goede landbouwkundige gebruik zijn verbeterd	<p>Bovenstaande doelstelling staat in het stuk. Daarbij wordt als maatregel genoemd: ondersteunen van agrariërs in het toepassen die tot minder uitspoeling leiden.</p> <p>Via welke route wordt dit gerealiseerd en hoeveel verbetering wil GS bereiken?</p> <p>In 1.3.1 staat dat om de afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en de uitspoeling van nutriënten in beekdalen en in de zones rond de Natura2000 gebieden te onderzoeken, zodat efficiënte maatregelen voor natuurherstel kunnen worden genomen. Wordt hiermee gezegd dat het goede landbouwkundige gebruik beperkt is tot de beekdalen en de Natura2000 gebieden?</p> <p>In welke fase bevindt zich het landbouwkundig gebruik verbeteren: in onderzoek zoals in 1.3.1 staat of ondersteunen om toepassingen te realiseren die tot minder uitspoeling leiden?</p>	<p>In grondwaterbeschermingsgebieden hebben wij landbouwers in afgelopen in het kader van het project Duurzaam Schoon Grondwater met bemestingsadviezen ondersteund met als doel de uitspoeling van nutriënten naar het grondwater te verminderen. Met ingang van 2025 wordt dit project voortgezet onder de titel WaterWinst, waarbij het de ambitie is om de aanpak uit te breiden naar gewasbeschermingsmiddelen.</p> <p>Op grond van de door PS aangenomen motie >>>> onderzoeken wij hoe de uit-en afspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen rond Natura2000 gebieden en in beekdalen naar de natuur en oppervlaktewater kan worden beperkt. Op basis van het onderzoek zullen wij bezien hoe uitvoering van maatregelen kan worden georganiseerd. Uiteraard zullen we daarbij gebruik maken van de kennis over de aanpak van nutriënten in grondwaterbeschermingsgebieden, opgedaan in het project Duurzaam Schoon Grondwater. Kennis over een gebiedsspecifieke aanpak van gewasbeschermingsmiddelen moet nog opgebouwd worden</p>
110	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - Nieuwe energie en leefmilieu	Groene daken en vergroening bedrijventerreinen	<p>Zijn in een van de programma's of subsidies, maatregelen opgenomen die groene daken of vergroening van bedrijven terreinen beogen. Zo ja bij welke maatregelen, programma of subsidies gebeurt dit of is dit onderdeel?</p> <p>Zo nee, waarom wordt niet op groene daken of vergroening van bedrijventerreinen ingezet? Groene daken of vergroening leiden tot minder warmteverlies, verkoeling en dus tot lagere stookkosten.</p>	<p>Ja. Het Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen Limburg (PVB Limburg) richt zich op energiehub's en collectieve projecten gericht op klimaatadaptatie. Doelstelling is hierbij in 2027 ten minste 10 individuele bedrijventerreinen te hebben ontzorgd in het bereiken van een energiehub of klimaatadaptatie aanpak. Bij laatstgenoemde kan vergroening van bedrijventerreinen een onderdeel zijn. In het deelprogramma Verduurzamen Bedrijventerreinen van de RegioDeal Midden-Limburg maakt het vergroenen van bedrijventerreinen in die regio expliciet onderdeel uit van de projecten. De provincie krijgt hier binnen enkele maanden subsidieaanvragen voor binnen en bij een positieve beoordeling gaan wij hier co-financiering aan verstrekken.</p>
111	5-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 5. Leefbare steden en dorpen - 5.1. Leefbare steden en dorpen - 5.1.4. Bodem en ondergrond	Bodem en ondergrond Actieprogramma	<p>Wordt het in Q1 2026 op te stellen actieprogramma bodem en ondergrond 2026, een programma in de zin van de omgevingswet? Wordt het sonderend voorgelegd aan Provinciale Staten?</p>	<p>Het Actieprogramma Bodem en Ondergrond 2026 is geen programma in de formele zin van de Omgevingswet. Het betreft een jaarlijkse concretisering van de meerjarige Agenda Bodem en Ondergrond 2024-2030, waarin provinciale ambities en doelen op het gebied van bodem en ondergrond worden vastgelegd en vertaald in concrete activiteiten voor 2026. Het Actieprogramma vormt daarmee een uitvoeringsprogramma binnen het kader van de provinciale beleidsagenda, maar het is niet hetzelfde als een wettelijk programma zoals bedoeld in de Omgevingswet.</p> <p>Het Actieprogramma bodem en ondergrond 2026 wordt niet sonderend voorgelegd aan Provinciale Staten. Zoals elk jaar wordt het Actieprogramma informerend aan de Staten aangeboden.</p>
112	5-10-2025	Statenlid GroenLinks	Eric Sol	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg - 3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	Eiwittransitie	<p>Deze transitie wordt wel genoemd maar zie ik in de verschillende producten niet meer terug. Hoe wordt deze transitie meegenomen in de verschillende cofinancieringen en opgaves?</p>	<p>Voor deze transitie ondersteunen we, samen met andere provincies, de aanpak van de Green Bean Deal 2022-2025 (o.a. via bijdragen voor kwartiermakers voor de opzet van nieuwe ketens).</p>
113	5-10-2025	Statenlid GroenLinks	Eric Sol	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie - 4.1.1. Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen	Actieplan 2.0 Cluster 6	<p>In het Actieplan 2.0 van het Rijk voor Cluster wordt gesteld dat er wordt toegewerkt naar kansrijke samenwerkingen in de regio. Hoe zie ik dat terug in deze begroting?</p>	<p>Het actieplan 2.0 cluster 6 is volledig gefinancierd vanuit Rijksmiddelen. Provincie Limburg levert hieraan géén financiële bijdrage en daarom is het niet opgenomen in de begroting.</p>
114	5-10-2025	Statenlid D66	Leon Vaessen	Programmabegroting 2026 - 6. Cultuur en erfgoed voor iedereen - 6.1. Cultuur	- Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen 2025-2027	<p>Is er nog ruimte in de regeling bovenlokale evenementen 2025-2027 of is het plafond bereikt wanneer de in behandeling zijnde aanvragen zijn afgehandeld?</p>	<p>Nee, in 2025 is er geen financiële ruimte meer binnen het subsidieplafond. Voor de regeling Bovenlokale Evenementen 2025-2027 geldt een jaarlijks subsidieplafond van € 320.000,-. In 2025 is dit plafond, na toekenning van subsidie aan 140 bovenlokale culturele en sportevenementen, inmiddels bereikt. Per peildatum 7 oktober 2025 zijn er nog 79 subsidieaanvragen in behandeling, waarvoor in totaal € 188.850,- aan subsidie wordt aangevraagd. Deze aanvragen moeten nog inhoudelijk worden beoordeeld. Ervaring leert dat het daadwerkelijk te verlenen bedrag lager uitvalt dan het totaal van de aangevraagde subsidies. Het plafond is zoals aangegeven bereikt. In 2026 is er wederom een bedrag beschikbaar van € 320.000,-.</p>
115	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Actuele kansen en uitdagingen	Investeringsfonds 100 miljoen	<p>Waar is de bewering op gestoeld dat hiermee tegemoet gekomen wordt aan een "brede oproep vanuit PS"?</p>	<p>De bewering is gestoeld op verschillende moties van Provinciale Staten (onder andere 3218, 3135, 3206, 3208 en 3056) waarin zowel de wens als de noodzaak tot intensivering van het economische beleid vanuit diverse perspectieven naar voren komt.</p>
116	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Actuele kansen en uitdagingen	Groen Gas	<p>"Het college komt met één aanpak voor de opwek en toepassing van groen gas". Moet dit wellicht zijn "een aanpak..."/</p>	<p>Het gaat om de provinciale aanpak, die nog nader uitgewerkt wordt en aan PS wordt voorgelegd medio 2026.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
117	5-10-2025	Statenlid GroenLinks	Kathleen Mertens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Boerenlandvogels	wat zijn oorzaken van de achteruitgang van boerenlandvogels, terwijl het areaal Anlb toeneemt?	Hoewel het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) de afgelopen jaren een toename laat zien in beheerd areaal, verklaart dit niet automatisch een herstel van de boerenlandvogelpopulaties. Er zijn meerdere oorzaken voor de aanhoudende achteruitgang, ondanks de groei van het ANLb. Ten eerste blijft het totale oppervlak dat onder ANLb-beheer valt relatief beperkt: in Limburg is slechts circa 4% van het totale landbouwareaal opgenomen in het ANLb. Dit betekent dat het overgrote deel van het agrarische landschap nog altijd wordt beheerd op een manier die weinig tot geen ruimte biedt aan boerenlandvogels, zoals intensieve landbouw met weinig structuur, schuilgelegenheid en voedselaanbod voor vogels. Om dit te veranderen zijn naast het ANLb ook grootschalige gebiedsprocessen noodzakelijk. Daarnaast is de recente groei van het ANLb sinds 2023 nog te jong om al meetbare effecten op populatieniveau te verwachten.
118	5-10-2025	Statenlid D66	Leon Vaessen	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.3. Limburg nationaal en internationaal verbinden - 7.3.1. Limburg nationaal en internationaal verbonden	Intercity Eindhoven - Aachen	Het college heeft eerder aangegeven dat een Intercity Eindhoven-Aachen voorlopig niet mogelijk bleek, zelfs niet in de randen van de dag. Zijn er technisch andere mogelijkheden, wanneer er ruimte zou worden gezocht in de bestaande dienstregeling (een andere frequentie van de bestaande treinen in het weekend bijvoorbeeld) tussen Eindhoven en Heerlen?	In de Mededeling portefeuillehouder BO MIRT, BOL en BO GVC 6 november 2024 is geconstateerd dat het nu noodzakelijk is dat we prioriteren naar een structurele IC-verbindingen naar Aken en dat voor de spoorse bereikbaarheid van heel Zuidoost-Nederland aanpassingen nodig zijn aan de OV-knoop Eindhoven. Wij werken hierin nauw samen met Noord-Brabant en hebben een goede afstemming met het ministerie van IenW en ProRail. Mogelijkheden ten koste van de bestaande dienstregeling of op specifieke momenten sluiten niet aan bij deze koers.
119	5-10-2025	Statenlid GroenLinks	Kathleen Mertens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Kwaliteit van de arealen Anlb	Hoe achterhalen we de kwaliteit van de gerealiseerde arealen Anlb?	De kwaliteit van de gerealiseerde ANLb-arealen wordt op meerdere manieren bewaakt en beoordeeld. Zo is het agrarisch collectief door de Provincie gecertificeerd die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van het beheer. Zij monitoren ook de kwaliteit van het beheer. Het beheer wordt gecontroleerd door de NVWA. Daarnaast worden kwaliteitsonderzoeken naar doelbereik landelijk uitgevoerd. Landelijk vindt periodiek een ecologische evaluatie plaats; het meest recente evaluatierapport is op 15 april 2025 met u gedeeld (mededeling portefeuillehouder, DOC-00766412).
120	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Financieel kader - Ontwikkeling van het begrotingsresultaat	Dividend Enexis	Hoe komt de bijstelling dividend Enexis voor 2028 en 2029 tot stand?	De dividendraming wordt jaarlijks op basis van een financiële doorkijk van Enexis bijgesteld en verwerkt in de begroting.
121	5-10-2025	Statenlid D66	Leon Vaessen	Programmabegroting 2026 - 7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg - 7.2. Openbaar vervoer en wegbeheer	Doorwerking vertragingen en rituitval RE18 op Heerlen-Maastricht	De betrouwbaarheid van de RE18 op met name het oostelijke deel is niet wat het moet zijn. Nu zijn daar allerlei redenen voor onder andere in personeelskrapte en infrastructuur aan Duitse zijde. Zijn er cijfers te geven over de doorwerking van vertragingen en rituitval van de RE18 op het traject Heerlen-Maastricht waar deze trein als sneltrein tussen beide steden functioneert? Hoe vaak levert rituitval tussen Aachen en Heerlen ook uitval van de sneltrein Heerlen-Maastricht op, is dat 1-op-1?	In de praktijk zijn er diverse maatregelen getroffen om vertraging en/of uitval te voorkomen of de effecten daarvan te beperken. Zo zet Arriva bij materieelproblemen de treinstellen bewust in op de trajectdelen Heerlen - Aken en Maastricht - Luik en wordt het deel Maastricht - Heerlen vervangen door een snelbus. Een eenduidig interpreteerbare (getalsmatige) indicatie geven van de doorwerking is daarmee lastig. In zijn algemeenheid is er -bij of na vertraging of uitval in Duitsland- sprake van een doorwerking. Per situatie en afhankelijk van de ernst van verstoring kunnen er effecten tot en met drie of vier uur na een verstoring optreden. Deze effecten worden deels weer beheersbaar gemaakt door ingrepen tussen Maastricht en Heerlen. Vanwege de verschillende beheersmaatregelen in de dienstregeling leidt niet elke vertraging één op één tot een gelijke vertraging in Nederland. Normaal gesproken dempen die maatregelen de vertraging. Ter illustratie: de recente vertrekpuntualiteit in Aken is 54%, de puntualiteit op de gehele Drielandentrein bedraagt momenteel ca. 86%. Dat laatste percentage is ook nog steeds te laag, maar geeft wel aan dat de prestaties op de rest van de verbinding beter zijn (omdat het gemiddelde op 86% uitkomt).

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
122	5-10-2025	Statenlid GroenLinks	Kathleen Mertens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.1. Natuur, biodiversiteit en fauna	Soortenmanagementplannen	Wat is nodig om ervoor te zorgen dat meer gemeenten soortenmanagementplannen opstellen?	<p>De redenen waarom gemeenten geen SMP opstellen, of langere tijd wachten met een SMP opstellen zijn divers. De voornaamste redenen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Krapte op de markt, hierdoor komen er geen inschrijvingen op aanbestedingen. 2. Kosten zijn hoog. Voor het SMP is subsidie beschikbaar, maar deze is echter niet kostendekkend. Gemeenten moeten daarom een eigen bijdrage leveren; zij zijn niet altijd bereid/in staat om deze te maken. 3. Kennis, een SMP is een complex ecologisch beleidsproduct. Hierdoor hebben gemeenten tijd nodig om zich voor te bereiden. De verwachting is dat gemeenten voornamelijk tijd nodig hebben en dat er geen andere extra inspanningen vereist zijn. De provinciale projectleider blijft alle gemeenten benaderen om hen te adviseren en ondersteunen met de ons beschikbare kennis en SPUK-middelen.
123	5-10-2025	Statenlid GroenLinks	Kathleen Mertens	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap - 1.1.3. Landschap	Bocagelandschap	Waarom is financiering bocagelandschap vanaf 2026 stopgezet?	<p>Provincie Limburg heeft op 10 april 2024 voor de periode 2024-2025 een (incidentele) subsidiebeschikking afgegeven van 2 x 60k t.b.v. het Vlaams landschapspark Grenzeloos Bocageland. Omdat er sprake was van een startend landschapspark is er toentertijd gekozen voor een subsidieperiode van 2 jaar. Op 12 augustus 2025 hebben Gedeputeerde Staten besloten om 240k te reserveren ten behoeve van dit Landschapspark. Dit voor subsidiëring voor de periode 2026 -2029.</p>
124	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Algemeen	Zou graag in de gepresenteerde grafieken de beoogde doelen (en eventuele tussendoelen) gepresenteerd zien.	<p>Technisch gezien is het (nog) niet mogelijk om dit in de grafiek aan te geven. Daar waar (tussen)doelen zijn vastgesteld, zijn deze in de toelichtende tekst in de Beleidsmonitor aangegeven</p>
125	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	SNL	Het aantal hectares natuur beheerd via SNL subsidies zal niet kloppen??	<p>Per abuis is in de Najaarsnota 2025 en in de Programmabegroting 2026 een foutieve grafiek opgenomen voor indicator R_3a. De waarde 195.613 is onjuist.</p> <p>U wordt verwezen naar de juiste grafiek voor indicator R_3a, die is opgenomen in de Beleidsmonitor Najaar 2025. De waarde van deze indicator schommelt rond de 33.000 hectare zoals te zien is in de juiste grafiek.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
126	5-10-2025	Statenlid D66	Leon Vaessen	Programmabegroting 2026 - 8. Provincie midden in de samenleving - 8.2. Betrouwbare en integere overheid - 8.2.2. Grensoverschrijdende samenwerking	voorkomen nieuwe grensbelemmeringen	<p>De provincie is met de burens in België en Duitsland, en in de gezamenlijke Euregio's actief in het wegwerken van grensbelemmeringen, dat is dan ook van groot belang voor de groei en onderlinge verbinding van de Euregio en dus voor Limburg.</p> <p>1. Op welke wijze is de provincie (met partners) actief in het voorkomen van nieuwe grensbelemmeringen?</p> <p>2. In hoeverre wordt er bij beleidsmakers in den haag nog gelet op grenseffecten van regelgeving?</p> <p>3. Wat is de inzet om ervoor te zorgen dat er op grenseffecten van maatregelen getoetst wordt?</p> <p>4. Is er ook inzet op het opnemen van een dergelijke toetsing bij beleidsmakers in Vlaanderen, Wallonië en Noordrijn Westfalen?</p>	<p>De provinciale acties op het gebied van grensbelemmeringen zijn gericht op facilitering van het vinden van oplossingen. Grensbelemmeringen vinden hun oorsprong vaak in landelijke regelgeving. De Tweede Kamer heeft in het verleden aandacht gevraagd voor de effecten van beleid en regelgeving in grensgebieden. In antwoord hierop heeft het kabinet in 2018 de Leidraad Grenseffecten opgesteld. Aan de hand van deze leidraad kunnen gevolgen van nieuw of gewijzigd beleid, wet- en regelgeving voor burgers, bedrijven en overheden in grensregio's inzichtelijk worden gemaakt. De leidraad is als hulpmiddel opgenomen in het Integraal Afwegingskader en is sinds 2021 een verplichte kwaliteitseis.</p> <p>Er bestaan gerichte instrumenten om bij te dragen aan het oplossen van bestaande en nieuwe grensbelemmeringen. In relatie tot Vlaanderen dragen we via het bestuurlijk grensregio-overleg Vlaanderen-Nederland bij aan het Schakelpunt grensbelemmeringen. Sinds de start van dit schakelpunt hebben drie Limburgse entiteiten casussen met grensbelemmeringen ingediend. Het schakelpunt analyseert en adviseert t.a.v. mogelijke oplossingen. Voor het slechten van grensbelemmeringen met Noordrijn-Westfalen bestaat al een instrument: de Grenslandagenda. Met de doorontwikkeling van de grenslandagenda kunnen grensbelemmeringen effectief worden opgelost en kansen worden verzilverd. Wat Wallonië betreft, hebben we, anders dan incidenteel, momenteel geen structureel overleg over belemmeringen langs de gezamenlijke grens. Daarom nemen wij het initiatief om de samenwerking met Wallonië, o.a. op het gebied van afbouw van grensbelemmeringen, te verbeteren.</p> <p>Onze partners weten ons via de bovengenoemde gremia te vinden en zijn in het algemeen coöperatief als het om het terugdringen van grensbelemmeringen gaat.</p>
127	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Faunasoorten in Limburg	<p>Waarom is gekozen voor de getoonde 4 categorieën faunasoorten? Welke zijn nog meer beschikbaar?</p>	<p>Dit betreft landelijke ecosystemen waarvan een trend wordt bepaald door het CBS. Er zijn geen andere ecosystemen bepaald, wel is er informatie over andere soortgroepen zoals amfibieën, libellen, reptielen, vissen, vlinders, vogels en zoogdieren. Het volgen van ecosystemen heeft de voorkeur.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
128	5-10-2025	Statenlid BBB	Diederik Nijenhuis	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.1. Natuur en landschap	Emissieregistratie NH3 en CO2	De gepresenteerde cijfers van het RIVM kennen een vertraging van 2-3 jaar vanwege "dataverzameling en nabewerking". Wat houdt dit technisch gezien in en gezien de grote ontwikkelingen op het platteland door b.v. Generieke maatregelen moet het toch mogelijk zijn hiervan op zijn minst een meer actuele inschatting te maken?	<p>AERIUS maakt gebruik van de cijfers van de emissieregistratie, dit is een complete dataset waarin alle emissiebronnen (landbouw, verkeer, industrie, wonen etc etc zijn opgenomen). De emissieregistratie verzamelt de emissiecijfers per jaar. Dit betekent dat een volledige dataset met daarin alle sectoren pas na 31 december van een bepaald jaar pas compleet is. Immers pas na het verstrijken van het jaar is de totale emissie duidelijk. De cijfers ondergaan controles en bewerkingen waardoor in de loop van het jaar de cijfers beschikbaar komen, eerst in de vorm van voorlopige data, latere in de vorm van definitieve data. (Voorbeeld: op dit moment zijn er voor het jaar 2024 voorlopige cijfers beschikbaar, maar nog geen definitieve cijfers.)</p> <p>De ontwikkeling van een nieuwe versie van AERIUS begint in het begin van het jaar. Dan worden de meest recente en complete emissiegegevens bij de Emissieregistratie opgehaald en in het rekenmodel gestopt. Het maken van berekeningen, het controleren van de resultaten e.d. kost een aantal maanden. Waardoor in meestal in oktober de nieuwe AERIUS versie beschikbaar komt.</p> <p>Als voorbeeld: Emissiedata van 2023 wordt gerapporteerd in de loop van 2024. Begin 2025 wordt gestart met een nieuwe AERIUS-versie. Dan wordt de meest recente en beschikbare emissiedata gebruikt. En dat is dan de emissie van 2023. In oktober wordt AERIUS 2025 gepubliceerd en bevat dan dus ook de emissiedata van 2023.</p> <p>Uiteraard is het mogelijk om tussentijds zelf indicaties te maken van wat maatregelen opleveren, we kunnen inschattingen maken en berekeningen doen. Dit zijn per definitie maar beperkte datasets. Bv deelnemers van regelingen die wij kennen (bv door intrekking van vergunningen). Dit zijn slechts indicatieve berekeningen, omdat we niet op precies dezelfde manier kunnen rekenen zoals dat voor AERIUS Monitor gedaan wordt. En omdat het nooit complete datasets zijn. Maar het is niet mogelijk en wenselijk om deze tussentijds in AERIUS op te nemen.</p>
129	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jennekens	Programmabegroting 2026 - 2. Samen leven en bestaanszekerheid - 2.1. Sociale agenda - 2.1.1. Sociale Agenda	In 2026 is minimaal nog één project, waarmee passend perspectief geboden werd aan de doelgroep NEET- en VSV-jongeren, in uitvoering. Drie andere projecten zijn reeds afgerond. We verwachten dat het vijfde project spoedig tot uitvoering komt.	Om welke projecten gaat het en wat is de reden dat het vijfde project nog niet is gestart?	<p>Het gaat om de volgende projecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Project 1: Loopbaanoriëntatie VO en MBO. Subsidieontvanger: Gilde Opleidingen. 2. Project 2: Aanpak Ziekteverzuim in het MBO. Subsidieontvanger: Gemeente Heerlen. 3. Project 3: Vernieuwing LOB (Loopbaanoriëntatie en –begeleiding) en burgerschap. Subsidieontvanger: Stg. BVE Zuid-Limburg (Vista College). 4. Project 4: RMC casemanagement, inrichten Knooppunten binnen het MBO en Sluitende aanpak en toeleiding naar passende arbeidsplek. Subsidieontvanger: Gemeente Venlo. 5. Project 5: Kickstart Jongeren. Subsidieontvanger: Gemeente Heerlen. <p>Projecten 1 tot en met 3 zijn afgerond. Project 4 is momenteel in uitvoering en heeft een looptijd tot en met 31 december 2026. Project 5 is nog niet gestart omdat er bij de projectpartners de afgelopen jaren minder uitvoeringscapaciteit bleek te zijn dan vooraf verwacht.</p>
130	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jennekens	Programmabegroting 2026 - 2. Samen leven en bestaanszekerheid - 2.3. Sport en bewegen - 2.3.1. Sport en bewegen	2026 zal het eerste volledige uitvoeringsjaar zijn van de drie regionale sport- en beweegakkoorden, waar initiatieven en projecten staan opgenomen die eraan bijdragen dat meer Limburgers vaker gaan bewegen en sporten.	Zijn de sport- en beweegakkoorden nu definitief? Per wanneer zijn deze gesloten en per wanneer kunnen de hieruit voortvloeiende projecten starten? Graag een overzicht per regio.	Het regionaal sport- en beweegakkoord Midden-Limburg is definitief (zie GS DOC-00823450). De start van uitvoering van de projecten is voorzien in januari 2026. De realisatie van de akkoorden met Zuid- en Noord-Limburg is voorzien in november 2025 en de uitvoering van de projecten is vanaf februari/maart 2026 voorzien. In oktober 2025 ontvangt u een mededeling portefeuillehouder conform toezegging 9722.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
131	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - 4. Nieuwe energie en leefmilieu - 4.1. Nieuwe energie - 4.1.1. Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen	Stimuleren van initiatieven gericht op het efficiënt gebruik van energie zoals batterijopslag, samenwerking op bedrijventerreinen en nieuwe contractvormen (buiten piekuren).	Waar en welke concrete projecten worden hiertoe ondersteund/welke concrete inzet leveren wij als provincie hierop?	<p>Daar u vraagt naar de concrete projecten en onze inzet, is deze vraag gedetailleerd beantwoord.</p> <ol style="list-style-type: none"> In Midden-Limburg staat de realisatie gepland van een nagenoeg micro off-grid laadfaciliteit voor e-Trucks bestaande uit een combinatie van zonne-energie met batterijopslag en een generator op lokaal biogas. Dit is mede mogelijk gemaakt met provinciale cofinanciering via OPZuid. Eenzelfde cofinanciering maar dan voor Interreg MaasRijn is vergeven aan een project voor onder andere huishoudens in Heerlen, Luik en Eupen waarbij in de toekomst mogelijk tegen gunstigere tarieven energie gekocht en opgeslagen kan worden door middel van AI-gestuurde chatbots en blockchain technologie. Via Interreg Vlaanderen-Nederland is de provincie cofinancier van een project waarin energie-efficiënte koelsystemen centraal staan. Tijdens het project worden een brede waaier aan energie-efficiënte en hernieuwbare koelstrategieën gedemonstreerd en geanalyseerd in een tiental gebouwen zoals bij een woonzorgcentrum in Sittard. Daarnaast heeft de provincie via de Noord-Limburgse investeringsagenda betrokken gemeenten en woningcorporaties geholpen bij het vormgeven van de warmtetransitie door inzicht te geven in de mogelijkheden van all-electric micronetten in de bestaande bouw. Hierbij is specifiek gekeken naar welke van de drie bufferingopties (zoutaccu, lithium-ion batterij en boilervat) financieel het meest voordelig is onder verschillende woonsituaties. Binnen het Limburgs Uitvoeringsprogramma Energiehubs (LUPEH) stimuleren en faciliteren wij energiehub initiatieven door ze te voorzien van cofinanciering in de proceskosten via een subsidieregeling, en te zorgen voor samenwerking en kennisdeling. Belangrijk daarbij is de focus op koppelkansen met gebouwde omgeving en een brede energiemix, want met energiehubs die ook gebruik maken van (rest)warmte, groengas en/of waterstof wordt vaak nog meer ontlasting van het energienet bereikt. Tot nu toe is met 25 initiatieven een vooroverleg gevoerd, zijn er 20 subsidieaanvragen gedaan en zijn ook al de eerste subsidies verstrekt, zowel in de haalbaarheidsfase als de ontwerpfase. Wij gaan in november en december de eerste subsidietranché evalueren zodat we zaken kunnen verbeteren en aanpassen voor de tweede subsidietranché die start voorjaar 2026. Binnen Werkspoor 3 van het Bestuurlijk Overleg EVI (Energie en Verduurzaming Industrie) – beter benutten van het net – wordt tevens in afstemming met netbeheerders, gemeenten/RES-regio's en andere belanghebbenden gewerkt aan oplossingen die efficiënter gebruik van energie en energie-infrastructuur stimuleren op het gebied van mobiliteit, gebouwde omgeving, industrie en flexibele energie, waarbij de relevante stakeholders zijn aangehaakt (doelgroep, netbeheerder, overheden, evt. kennisinstellingen).

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
132	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - 6. Cultuur en erfgoed voor iedereen - 6.2. Erfgoed	Meewegen erfgoed in transitieopgave	<p>1. Betreft het hier vooral/alleen een adviserende taak en waarop richt zich die?</p> <p>2. Is er een overzicht te maken van de transformatie van erfgoedlocaties die deze periode vanuit de provincie zijn ondersteund, inclusief welke middelen en uit welke regelingen?</p>	<p>1. De adviserende taak is gericht op het behoud van erfgoed én op de benutting van erfgoed om kwaliteit toe te voegen aan transitie en ruimtelijke opgaven. De erfgoed advisering aan gemeenten volgt uit het erfgoedbelang in de POVI en de omgevingswet en erfgoedwet. Daarnaast is er voor een aantal locaties via het ErfgoedLAB een advisering aan eigenaren.</p> <p>2. De transformatie van erfgoedlocaties is iets anders dan het meewegen van erfgoed in transitieopgaven. Bij het laatstgenoemde gaat het om grote ruimtelijke ontwikkelingen/ingrepen, waarbij het belang van erfgoed en cultuurhistorische kenmerken meegenomen en gewogen moet worden. De gebiedsbiografie die momenteel in de maak is, dient hiervoor als onderligger. Het gaat dan met name om de erfgoed- en cultuurhistorische waarden die "verborgen" liggen in het landschap. Het belang van fysieke monumenten wordt via de erfgoedwet beschermd.</p> <p>Het transformeren van erfgoedlocaties is kleinschaliger en objectgericht. Voor zowel de Nadere subsidieregels Kerken 2024-2027 als de Nadere subsidieregels Restauratie Monumenten 2024-2027 kunnen wij een overzicht van ondersteunde projecten aanleveren. Binnen de monumentenregeling ondersteunen wij restauratieopgaves. Deze restauraties kunnen wel onderdeel zijn van een grotere transitieopgave. Binnen de kerkenregeling worden ook transformaties in de vorm van herbestemming gesubsidieerd. Waar dit aan de orde is, kunnen wij dit inzichtelijk maken. Daarnaast starten wij binnenkort met het ErfgoedLAB. Hierin worden enkele moeilijke transformatie-opgaven op casusniveau door experts, in samenwerking met de eigenaren, onder de loep genomen.</p>
133	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen - 3.1.3. Maastricht Aachen Airport	Voor de uitvoering van het Beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie' zijn in deze begroting voor 2026 € 0,05 mln. procesmiddelen opgenomen ten behoeve van	Waarvoor zijn deze aanvullende procesmiddelen bedoeld en waarom waren deze niet eerder voorzien?	De procesmiddelen zijn onder andere bedoeld om als dat nodig is ten behoeve van het programma expertise in te huren. Jaarlijks wordt geraamd welke procesmiddelen nodig zijn om uitvoering te kunnen geven aan het programma.
134	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven - 3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Subsidieregelingen MKB en economische frontrunners	Om welke omvang van bedragen gaat het, waarom wordt hier gekozen voor een subsidieregeling en wordt deze door onszelf of anderen uitgevoerd?	Het uitgangspunt is dat bedrijven tot € 25.000 subsidie kunnen ontvangen, tot maximaal 50% van de projectkosten. Voor deze vorm is gekozen omdat subsidie ondernemers zowel stimulant als financiële ruimte biedt om te investeren in vernieuwing die zij anders mogelijk niet of later zouden oppakken. Subsidie is het meest geschikte instrument om laagdrempelig veel kleine MKB'ers te bereiken en tegelijkertijd private cofinanciering uit te lokken. De regeling wordt door de Provincie Limburg zelf uitgevoerd binnen het bestaande subsidiekader
135	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven - 3.2.1. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	Einstein Telescope	Zijn er investeringen of zaken in het hier en nu die we zouden kunnen doen ter versterking van het bidbook/de propositie van de Einstein Telescope, die ook als deze onverhoopt niet zou komen, wel renderen?	Er zijn investeringen in het kader van het bidbook die ook nu al renderen en die no-regret zijn. Ten eerste heeft de deelname in de wetenschappelijke community gezorgd voor een forse groei van de jonge science faculteit van de Universiteit Maastricht. Daarnaast is de ETpathfinder als onderzoeksfaciliteit een blijvend onderzoekslaboratorium voor sleuteltechnieken van de ET en voor laagfrequente zwaartekrachtgolvenmetingen. Het bedrijfsleven in met de valorisatieprogramma's uitgedaagd om de technieken waar zij mee bezig zijn te verbeteren en te optimaliseren. Deze bedrijven kunnen de opgedane kennis ook toepassen in andere producten. Ten slotte wordt momenteel de Einstein academie opgericht waarmee het techniek onderwijs op MBO en HBO niveau een blijvende impuls en kwaliteitsslag krijgt.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
136	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jennekens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.2. Innovaties voor de maatschappelijke opgaven - 3.2.2 Brightlands	Chemelot Campus	De begroting stelt terecht dat de chemische industrie in zwaar weer verkeert en dit ook iets betekent voor de R&D en potentiële investeringen op BCC. Welke rol nemen wij als provincie hierin, bijvoorbeeld in de lobby als het gaat om concrete voorwaarden als de bijmengverplichting?	<p>We brengen voortdurend dit dilemma onder de aandacht op Rijks- en Europees niveau. We hebben de petitie van het Platform Groene Chemie Nieuw Economie mede ondertekend met de andere provincies. Deze petitie roept de Rijksoverheid op om een continu, voorspelbaar en toekomstgericht beleid te voeren met Nationale Circulaire Plastics Norm en is op 8 april aan de tweede kamer aangeboden. Daarnaast is op 20 maart jl. in een position paper door Chemelot en de provincie tijdens een commissiedebat gewezen op het belang van een eerlijker speelveld voor het behoud van de noodzakelijke industrie in deze regio voor ons land en Europa. We ondersteunen lobby's die oproepen tot beleid om faillissementen en verdere afhankelijkheid van niet-Europese grondstoffen te voorkomen.</p> <p>Zie eerder onze mededeling hierover: Document Limburg - Mededeling portefeuillehouder inzake circulaire economie, brief gedeputeerde Satijn van 7-4-2025 (GS DOC-00770644) - iBabs Publieksporaal</p> <p>Daarnaast is er het Limburgs bod voor duurzame chemie op basis waarvan we eveneens een stevige lobby ondernemen naar het Rijk. Zie daarover ook: Document Limburg - Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde propositie 'Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot', brief gedeputeerde Satijn van 24-6-2025 (GS DOC-00795936) - iBabs Publieksporaal</p>
137	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jennekens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.3. Een gezonde arbeidsmarkt - 3.3.1. Een gezonde arbeidsmarkt	Onderwijsinfrastructuur	Een toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur is de ambitie. Welke concrete acties vanuit de provincie voorziet u hiervoor in 2026, behalve het bij elkaar brengen van de bestuursafdeling onderwijs?	<p>In aanvulling op de bestuursafdeling onderwijs, zetten we in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De verdere ontwikkeling van trinationale samenwerkingen tussen onderwijsinstellingen in de Euregio - Voor medio 2026 staat een tweede reeks projecten gepland in het kader van de Vakmanschapsagenda 2030 met onder meer drie samenwerkingsprojecten met het bedrijfsleven waarbij het mbo inzet op nationale en Europese middelen voor extra slagkracht. - Lobby-inzet rondom onderwijstheema's als bekostigingssystematiek, wet internationalisering in balans ed. - Versterking van de kennis- en onderwijsinfrastructuur op de Brightlandscampussen en via regiodeals
138	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jennekens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.4. Verduurzaming en circulaire economie	In 2027 zijn de ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden zo ingericht om de uitrol van kansrijke ontwikkelingen mogelijk te maken.	Om welke concrete acties gaat het hier?	<p>Transities, zoals de circulaire economie, kenmerken zich door een lange aanloop, waarin veel inzet nodig is voor relatief kleine, maar essentiële verschuivingen. Ook moeten belemmeringen worden weggenomen en bedrijven gefaciliteerd worden om circulair te gaan ondernemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruimtelijke voorwaarden: circulariteit is opgenomen in de Provinciale Omgevingsvisie als provinciaal belang. <p>Bepaalde type bedrijventerreinen (havens en terreinen met maximale milieuruimte) die wezenlijk zijn om de circulaire bedrijvigheid te kunnen faciliteren, willen we in functionele zin veiligstellen via een aparte status. Daartoe hebben we reeds in de ontwerp provinciale omgevingsvisie (POVI) de beoogde terreinen aangemerkt als 'bedrijventerrein van provinciaal belang'. In aansluiting op de vaststelling van die POVI, zullen we instructieregels in de provinciale omgevingsverordening opnemen die sturing geven aan de Limburgse gemeenten v.w.b. de planologische kaders voor de betreffende bedrijventerreinen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - financiële voorwaarden: Om het bedrijfsleven financieel te ondersteunen in de transitie streven wij naar een bijdrage van het Rijk door de propositie Duurzaam Chemelot en een goede positie van het thema circulariteit in het financieel instrumentarium van ons zelf en derden. - juridische voorwaarden: Samen met onze partners lobbyen we ervoor om belemmeringen in wet- en regelgeving weg te nemen en een gelijkspelveld te creëren. - digitale voorwaarden: Voor de circulaire economie in de bouw speelt digitalisering een belangrijk rol, door bijvoorbeeld materiaalpaspoorten. Wij ondersteunen initiatieven die hier aan bijdragen.

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
139	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 6. § Verbonden partijen - Belangrijkste ontwikkelingen in het boekjaar	Boekwaarde MKB Leningsfonds en Chemelot Ventures	Wat betekent dit?	De boekwaarde van MKBL en van Chemelot Ventures is de waardering in de Provinciale boekhouding op basis van historische kostprijs (verstrekke agiokapitaal) minus afwaardering of terugontvangen bedragen. De boekwaarde van deze verbonden partijen is in het eerste halfjaar lager dan in de periode ervoor, doordat er van beide vennootschappen bedragen zijn terugontvangen door de Provincie Limburg door aflossingen op verstrekte leningen respectievelijk de verkoop van bezittingen door deze verbonden partijen
140	6-10-2025	Statenlid GroenLinks	Kathleen Mertens	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.5. Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg - 3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	Glb en biologische landbouw	met het Rijk is afgesproken dat het Glb NSP een belangrijk financieel instrument is voor omschakeling van bedrijven naar biologische productie en voor instandhouding van de die productie. Hoe zien we dit hier specifiek in Limburg landen? Is dat de bedoeling van de nieuwe regeling die we in Q2 2026 kunnen verwachten? Is GS van plan om dit in deze regeling mee te nemen?	De nieuwe regeling zal voortbouwen op de GLB/NSP-regeling "Productieve investeringen groen-blauw & dierenwelzijn". De regeling richt zich ook op maatregelen die de biodiversiteit bevorderen, de bodemkwaliteit verbeteren en het dierenwelzijn vergroten - aspecten die een bijdrage leveren aan biologische de bevordering van biologische landbouw.
141	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - Verplichte paragrafen - 9. § Duurzaamheid - Monitoring & voortgang	Ketenverantwoordelijkheid	Is de provincie ergens 'launching customer' van een innovatie/pilot rondom circulaire economie?	<p>Provincie Limburg heeft in de aanbesteding van kantoormeubilair, specifiek bureaustoelen, nadrukkelijk ingezet op circulariteit en ketenverantwoordelijkheid. Er zijn eisen gesteld aan het gebruik van gerecyclede en biobased materialen en borgde ook de herbruikbaarheid, het onderhoud en de recycling van de stoelen aan het einde van hun levensduur. Hoewel de provincie niet de eerste is met dit soort circulaire aanbestedingen, kiest de provincie wel duidelijk voor een koplopersrol door volledige keteninrichting transparant te laten toetsen (o.a. via geverifieerde Levenscyclusanalyses) en innovatief om te gaan met circulair design, hergebruik, logistiek afvalarm verpakken en CO2-compensatie.</p> <p>Ook binnen de GWW-sector neemt de Provincie Limburg haar ketenverantwoordelijkheid en rol als aanjager van circulaire innovatie serieus. Een recent voorbeeld hiervan is de keuze voor de aanleg van betonnen fietspaden van 12 cm dik vezelgewapend beton in plaats van de gangbare 16 cm ongewapende betonpaden. De provincie treedt in dit traject niet als exclusieve launching customer op, maar kiest wel bewust voor innovatieve en duurzamere technieken die richtinggevend zijn voor toekomstige projecten. Deze aanpak sluit aan bij de ambities en werkwijze zoals vastgelegd in het Plan van Aanpak Duurzaam en Circulair GWW, waarin sturen op minder materiaalgebruik, hernieuwbare grondstoffen en innovatieve samenwerking met marktpartijen centraal staan.</p>
142	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Actuele kansen en uitdagingen	Nieuw investeringsfonds	<ol style="list-style-type: none"> Op welke manier is het nieuwe investeringsfonds aanvullend op bestaande instrumenten, zoals belegd bij het LIOF of Invest NL? Welke behoefte is er in de markt aan ticketsizes op dit gebied en met welke randvoorwaarden houdt u daarbij rekening? Is het voornemen om een nieuw fonds met een nieuwe structuur in te zetten, of dit te beleggen binnen bestaande structuren? 	Op dit moment wordt gewerkt aan een Statenvoorstel waarin de inrichting van het investeringsfonds met een bijbehorend fondsplan wordt uitgewerkt. Daarin zullen de gestelde vragen worden beantwoord. Provinciale Staten worden nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming van het fonds.
143	6-10-2025	Statenlid D66	Marlou Jenneskens	Programmabegroting 2026 - Strategisch perspectief - Inleiding - Actuele kansen en uitdagingen	Verstedelijkingsbudget	U schrijft 'een sturingsinstrument dat uitvoeringsgarantie versterkt' - wat betekent de inzet van dit verstedelijkingsbudget voor de positie en rol van de provincie bij deze (stedelijke) gebiedsontwikkelingen?	<p>De rol en positie van de provincie kan variëren van ondersteuner, aanjager, coördinator, regisseur, partner tot mede-investeerder.</p> <p>In de volgende fase, waarin we het Uitvoeringskader Limburg Centraal voor uw Staten ontwikkelen een aanbieden in het 2^e kwartaal van 2026, geven we hier verder vorm en invulling aan. We gaan daarbij in alle gevallen uit van een actieve, coördinerende, verbindende en agenderende provinciale rol, samen met de zes gemeenten van Limburg Centraal.</p> <p>Of, en op welke wijze, er verdere rolneming gebiedsontwikkeling aan de orde zou kunnen zijn, is onderwerp bij de verdere uitwerking.</p>

Vraag-nummer	Datum	Rol	Vraagsteller	Kruimelpad	Titel	Vraag	Antwoord
144	6-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 3. Werken aan een toekomstbestendige economie - 3.1. Vestigingsklimaat van morgen - 3.1.3. Maastricht Aachen Airport	MAA afwaarderingen en risico reserve	Zijn voor 2025 extra afwaarderingen voorzien? En zo ja waar kunnen we dat terugvinden. Hoeveel geld zit nit in de HBLM risicoreserve en is voor 2025 een extra storting in deze risicoreserve voorzien?	Zijn voor 2025 extra afwaarderingen voorzien? En zo ja waar kunnen we dat terugvinden. In hoeverre aanvullende afwaarderingen op de deelneming noodzakelijk zijn is afhankelijk van de totale activa die de Provincie reeds in de boeken heeft staan en de algehele financiële positie van de deelneming. Het is dus niet zo dat ieder verlies van een deelneming 1-op-1 invloed heeft op de activapositie van de Provincie. Over afwaarderingen op deelnemingen vindt gebruikelijk afstemming plaats met onze externe accountant. In geval een aanvullende afwaardering op HBLM noodzakelijk blijkt, dan zal deze ook uit voornoemde risicoreserve gedekt worden. Vooralsnog is dat niet aan de orde. Hoeveel geld zit nit in de HBLM risicoreserve en is voor 2025 een extra storting in deze risicoreserve voorzien? Met de opmerking vooraf dat de risicoreserve SiS op portefeuilleniveau (en niet op individueel niveau) wordt beheerd is het individueel aandeel van de verbonden partij HBLM (incl. MAA en MAABI) in de risicoreserve SiS per ultimo 2024 in totaal € 15,2 mln. op een activawaarde van € 23,8 mln. Ofwel, 63,8% van de activawaarde is afgedekt met de risicoreserve. In hoeverre een verhoging of een verlaging van de risicoreserve ten behoeve van onze positie in HBLM nodig is, zal in het najaar worden beoordeeld in voorbereiding op het jaarrekeningproces 2025. Vooralsnog wordt geen mutatie voorzien.
145	6-10-2025	Statenlid Partij voor de Dieren	Ina Boven	Programmabegroting 2026 - 1. Perspectief voor het landelijk gebied - 1.3. Water	Raster Meinweg	Er wordt extra subsidie uitgetrokken voor een Raster Meinweg van 240 duizend euro. Waarvoor is dit raster? En uit welk programma wordt deze subsidie gegeven?	Het doel is om het huidige (elektrische) zwartwilderaster voor de periode 2026-2030 in stand te houden middels een subsidie aan de WBE Roerstreek e.o.. Zij verzorgen het beheer en onderhoud van ruim 20 km raster nabij het Nederlandse leefgebied van wilde zwijnen de Meinweg. Dit leefgebied aan Nederlandse zijde van 2.000 ha groot grenst aan een heel groot Duits leefgebied van wilde zwijnen van 6.000 ha. Doel van het (elektrische) raster is om schade te voorkomen aan de naast gelegen landbouwgebieden rondom het leefgebied van wilde zwijnen op Limburgs grondgebied. Bovendien heeft het raster ook de functie om inloop van Duitse wilde zwijnen in het Roerdal gebied te voorkomen i.v.m. de dreigende Afrikaanse Varkenspest (AVP). Dit raster maakt onderdeel uit van het in 2020 opgestelde regionaliseringsplan voor het wilde zwijn vanwege de dreiging van een uitbraak AVP. Dit valt binnen het beleidskader 1. Perspectief voor het landelijk gebied. De inzet van de middelen draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen zoals geformuleerd in product 1.1.1. Natuur, biodiversiteit en fauna. Als doelstelling is opgenomen: <i>Het goed samenleven van mens en natuur is verbeterd door de versterking van het faunabeheer;</i> Gezien de actuele dreiging van AVP wordt voorgesteld om toch een incidentele subsidie aan de WBE Roerstreek. e.o. voor dit project te verstrekken.